Ազգ
Azg armenian daily
10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1998 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 209 (1713)

625 մլն-ի պարենային օգնություն Ռուսաստանին

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ։ Մոսկվայում կայացած ռուս-ամերիկյան բանակցությունների մասնակիցները համաձայնության են եկել ԱՄՆ կողմից ձմռան ժամանակաշրջանում Ռուսաստանին պարենային օգնություն հասկացնելու հարցում։ Այդ օգնությունը հարկերից եւ տուրքերից ազատելու վերաբերյալ մեկ շաբաթ տեւած բանակցություններից հետո ստորագրվել է համաձայնագիր, որով ԱՄՆ կառավարությունը Ռուսաստանին է տրամադրելու 625 մլն դոլարի օգնություն։ Ընդ որում սննդամթերքի կեսը Ռուսաստանին տրվելու է անվճար, մնացած մասը՝ անժամկետ ցածր տոկոսով վճարմամբ։

Իրանը միջազգային դատարան կդիմի ընդդեմ ԱՄՆ-ի

ԹԵՀՐԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Իրանը մտադիր է բողոքով Հաագայի միջազգային դատարան դիմել ԱՄՆ-ի կողմից ֆինանսավորվող Պրահայի ռադիոկայանի ձեռնարկած պարսկերեն հաղորդումների առթիվ։ Այդ մասին այսօր հաղորդել է «Թեհրան թայմս» լրագիրը։ Ինչպես հայտարարել է Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին, ռադիոկայանի ստեղծումը, որը հաղորդումներ է տալու պարսկերեն (ֆարսի լեզվով), «միջամտություն է Իրանի գործերին»։ «Մենք մտադիր ենք հաստատակամ դիրք բռնել ոչ միայն Չեխիայի Հանրապետության նկատմամբ, որն իր տարածքը տրամադրել է ամերիկացիներին, այլեւ ցանկացած այլ երկրի, որն աջակցում է Միացյալ Նահանգներին»,- ընդգծել է իրանական դիվանագիտության ղեկավարը։

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

«Ընդհանուր պետություն». Ըստ համանախագահների՝ իրենց դրույթները ընդունելի են բոլոր կողմերի համար

ԲԱՔՈՒ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ Յուրի Յուկալովը (Ռուսաստան), Ժորժ Վոժիեն (Ֆրանսիա) եւ Դոնալդ Կայզերը (ԱՄՆ) այսօր Ադրբեջանի մայրաքաղաքում իրենց վճռականությունն են հայտնել ակտիվացնելու Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման բանակցային գործընթացը։

Նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ կայացած հանդիպմանը համանախագահների առաքելությունը ներկայացրել է հակամարտության լուծման նոր առաջարկությունները։ Ինչպես հաղորդել է Ժորժ Վոժիեն, խումբը «ընդհանուր պետության» կոնցեպցիայի վրա հիմնված սկզբունքների մասին է։ Նա ընդգծել է, որ սկզբունքները մասամբ են միայն նոր եւ հիմնականում լավ ծանոթ են հակամարտության կողմերին։ Դրանց նորությունը, Վոժիեի խոսքերով, այն է, որ դրանք պարունակում են բոլոր կողմերի համար ընդունելի դրույթներ եւ ընդունակ են հանգեցնել բանակցային գործընթացի ակտիվ վերսկսմանը։

Ժորժ Վոժիեն նաեւ նշել է, որ, «մշակելով նոր առաջարկությունները, որոնց հետաքրքրությամբ է վերաբերվել հայկական կողմը, համանախագահները ջանացել են Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության եւ ինքնիշխանության հարգման սկզբունքները ներդաշնակորեն միացնել այն բանաձեւի հետ, որ Լեռնային Ղարաբաղին թույլ կտար լայնորեն ինքնակառավարում իրականացնել»։ «Բացի այդ, առաքելությունը ջանացել է հաշվի առնել գաղթականների խնդիրները», ասել է դիվանագետը։

Հեյդար Ալիեւն այն կարծիքին է, որ «համանախագահների նոր նախաձեռնությունները մանրազնին ուսումնասիրություն են պահանջում եւ միայն դրանից հետո կարելի կլինի դրանց մասին որեւէ կարծիք հայտնել»։ Պետության ղեկավարն ընդգծել է, որ «ընդհանուր պետության» սկզբունքն արժանի է հետաքրքրության»։ Միեւնույն ժամանակ նա հիշեցրել է, որ ադրբեջանական կողմը հիմք է ընդունում հակամարտության լուծման լիսաբոնյան հայտնի սկզբունքները։

ԵՐԵՎԱՆ

Ռոբերտ Քոչարյանը ընդունեց ՌԱԿ պատվիրակությանը

Կուսակցության ընդհանուր համագումարը տեղի կունենա մայր հայրենիքում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունեց ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամներ Երվանդ Ազատյանին, Վարդան Ուզունյանին, Հարութ Սակարյանին, Հակոբ Ավետիքյանին եւ ՀՌԱԿ ատենապետ Հարություն Կարապետյանին։

Գոհունակություն արտահայտելով ցին, որ կուսակցության շատ անդամներ անսալով հանրապետության նախագահի կոչին, ներդրումային տարբեր ծրագրերով գալիս են Հայաստան։ Խրախուսելով ավելի գործուն մասնակցությունը երկրի տնտեսական կյանքին, Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ Սփյուռքի ակտիվ մասնակցությունը

Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնավարության ընթացքում հանրապետությունում ձեւավորված բարենպաստ քաղաքական մթնոլորտի առթիվ, նրանք նշեցին, որ այդ վերաբերմունքն իր արտահայտությունն է գտել նաեւ Սփյուռքում։ Ըստ հանդիպման մասնակիցների, վերջերս Սփյուռքում կազմակերպվում են հավաքներ՝ տարբեր կազմակերպությունների մասնակցությամբ, ինչն իրենք գնահատում են հայրենիքում ստեղծված մթնոլորտի արտահայտություն։

Անդրադառնալով Հայաստանի տնտեսական զարգացմանը, նրանք ընդգծեցին «կկրկնապատկի մեր հնարավորությունները»։

ՌԱԿ ներկայացուցիչները հանրապետության նախագահին նաեւ տեղեկացրին, որ մտադիր են գալիք տարվա ապրիլին Հայաստանում գումարել կուսակցության ընդհանուր համագումարը։ Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերով, ցանկացած հայաստանակենտրոն գործունեություն ողջունելի է։

Հանդիպման ընթացքում մտքեր փոխանակվեցին նաեւ կուսակցության գործունեության հետ կապված հարցերի շուրջ։

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

«Հայկական НКВД-ն շատ է ուժեղացել»

«Հայրենիքն» առաջարկում է բաժանել ՆԳ-ն ԱԱ-ից

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ամ հերթական նստաշրջանում ԱԺ-ն պետք է լիներ գործնական հագեցած հարկային, դատաիրավական օրենսդրության բարելավումներով, սակայն նոր ընդդիմության աղը դարձած «Հայրենիք» պատգամավորական խումբը պայթեցրեց հերթական ականը։ Էդ. Եգորյանը «ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունների անհամատեղելիության մասին» իր պատգամավորական խմբի օրենքի նախագիծը, որն ընդամենը 2 դեմ եւ 7 ձեռնպահ ձայներով ու ԱԺ ՆԳ, ԱԱ, պաշտպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի դրական եզրակացությամբ հոկտեմբերի 2-ին մտել է մեծ օրակարգ, առաջարկեց անհապաղ դնել քվեարկության՝ ընդգրկելու այս եռօրյայի օրակարգում։ ԱԺ փոխխոսնակ Ալբերտ Բազեյանը՝ նիստը վարողի իրավունքով եւ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանն անմիջապես վկայակոչեցին ԱԺ կանոնակարգի տառը, ուր ամրագրված է, որ մեծ օրակարգ մտնելուց հետո օրենսդրական նախաձեռնությունները ընդգրկվում են հերթական եռօրյաների օրակարգում, եթե առկա է

գլխադասային հանձնաժողովների եզրակացությունը (փաստենք, որ երկրորդ գլխադասային հանձնաժողովը՝ պետաիրավականը չի հանդգնել անգամ մեծ օրակարգում այս օրենքի նախագիծն ընդգրկելու վերաբերյալ որոշում կայացնել, իսկ «Երկրապահների» ազդեցության տակ գտնվող ՆԳ, ԱԱ եւ պաշտպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովում առաջին դրական կարծիքից հետո դեռեւս հաղթահարված չեն տարակարծությունները։

Տես # էջ 2

Փարիզ. Զազրելի ոճիրը բացահայտված է

Սարգիս Պողոսյանին սպանողները հայեր են

Ֆրանսահայ «Յառաջ» օրաթերթից քաղելով լուրը, հոկտեմբերի 29-ի մեր համարում հաղորդել էինք, որ փարիզյան իր բնակարանում սպանվել է Սարգիս Պողոսյան անունով մի հայրենակից, որը մինչեւ մի քանի տարի առաջ զբաղվել է հին գրքերի վաճառքով։ Այժմ Փարիզից ստացված լրատվությունը հաստատում է, որ այդ զազրելի ոճիրը կատարողները հայեր են, որոնք արդեն ձերբակալվել են։

Պողոսյանի հուղարկավորության օրը ֆրանսիական թերթերը պաշտոնապես հաղորդել են լուրը առանց նշելու ոճրագործների ազգանունները։ Ենթադրվում է, որ նրանցից մեկը, կամ գուցե երկուսն էլ, եղել են նախկին պոլսահայեր։ Համաձայն թերթի տեղեկությունների, նրանցից մեկի անունը Արթո Բ. է։ Նրա Փարիզի տան մեջ գտնվել է գողացված թանկարժեք իրերի մի մասը, ինչպես նաեւ այն պարանը, որով խեղդամահ են արել Սարգիս Պողոսյանին։ Արթո Բ.-ն խոստովանել է իր հանցանքը եւ ավելացրել, որ արարքին մասնակցել է Օնիկ Ժ.-ի թելադրանքով։ Վերջինս, ըստ տեղեկությունների, շատ հայտնի դեմք է փարիզյան մշակութային կյանքում, նախկին ստամբուլահայ է, եւ ներկայումս բնակվում է Քոթ դ'Ազյուր կոչվող ծովեզրյա հայտնի հանգստավայրում, որտեղ ունի մի գրավաճառատուն։ Նա նույնպես ձերբակալվելիս խոստովանել է իր հանցանքը։ Ըստ Արթո Բ.-ի տված բացատրությունների, Օնիկ Ժ.-ն հազար ֆրանկ փոխ է վերցրել Պողոսյանից՝ փոխարենը նրա մոտ գրավ թողնելով մի շարք արժեքավոր պաստառներ։ Դրամը վերադարձնելուց հետո Պողոսյանն իբր հրաժարվել է ետ տալ գրավ դրված նկարները, որի հետեւանքով էլ իրենք սպանել են նրան։ Շատերի կարծիքով, այս պատմությունը համոզիչ չէ։ Պողոսյանի բնակարանից գողացված իրերի թվում գտնվում են Ռենուարի եւ Ֆուժիտայի մեկական կտավ, հարյուրավոր գծանկարներ, ինչպես նաեւ նշանավոր Դոմիեի ծաղրանկարները եւ այլ արժեքավոր իրեր։ Այս բոլորը գտնվել են Արթո Բ.-ի Փարիզի եւ Սան Ռաֆայելի զույգ բնակարաններում եւ Օնիկ Ժ.-ի Նիսի գրախանութում։

Ոճիրը երեւան է հանվել, երբ հոկտեմբերի 18-ին Պողոսյանի քույրը այցելելով եղբորը, նրան մահացած է գտել։ Շենքի բնակիչները հայտնել են, որ երկու օր առաջ տեսել են երկու անծանոթների, որոնք տոպրակներ էին կրում իրենց ուսերին։ Նրանք ճանապարհին բախվել են մի կնոջ, որը փորձում էր օգտվել շենքի մոտ զետեղված հեռախոսից։

ԱՎԻԱՑԻԱ

Սերտ շփումներ Հայաստան-Վրաստան օդային հաղորդակցման ոլորտում

Նոյեմբերի 6-ին ՀՀ տրանսպորտի նախարարության, քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության եւ Վրաստանի օդային տրանսպորտի դեպարտամենտի պատվիրակությունները Թբիլիսիում ստորագրել են արձանագրություն, որով հաստատվել է օդային հաղորդակցության բնագավառում երկու երկրների համագործակցության ընդլայնման անհրաժեշտությունը։ Այս մասին երեկ տեղեկացանք «Հայկական ավիաուղիների» լրատվական ծառայությունից։

Հիշեցնենք, որ օդային հաղորդակցության ոլորտում Հայաստանի եւ Վրաստանի փոխհարաբերությունները կանոնակարգվում են 1993 թ.-ին կնքված «Օդային հաղորդակցության մասին» միջկառավարական համաձայնագրով։

Հանդիպման ընթացքում մասնավորապես շեշտը դրվել է ազգային փոխադրողների («Հայկական ավիաուղիների» եւ «Վրաստանի ավիաուղիների») շահերի համակցման, ավիացիոն կառույցների գործունեության կատարելագործման, օդային տարածքի եւ ուղիների, ավիացիոն շուկայի օգտագործման, օդային փոխադրումների համակարգման խնդիրների վրա։ Նույն աղբյուրի տեղեկության համաձայն, երկկողմ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել զարգացնելու Երեւանի եւ Թբիլիսիի միջեւ կանոնավոր փոխադրումները, ինչը հիմք կդառնա ազգային փոխադրողների չվերթերի աշխարհագրության ընդլայնմանը։ Կողմերը կարծիք են հայտնել, որ կովկասյան տարածաշրջանի աշխարհագրական դիրքը թույլ է տալիս առավել արդյունավետ զարգացնելու Եվրոպա-Ասիա եւ ԱՊՀ, Մերձավոր Արեւելքի առանցքների ուղղությամբ գործող ուղիները՝ քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության պլաններին համապատասխանող նոր օդուղու ներդրման հեռանկարով։ Այս առումով երկկողմ ուսումնասիրվելու են անդրկովկասյան օդային երթեւեկության կառավարման միասնական համակարգի ստեղծման հնարավորությունները։ Համագործակցության մասին արձանագրություններ են ստորագրվել նաեւ Հայաստանի եւ Վրաստանի ազգային փոխադրողների «Զվարթնոց» եւ «Թբիլիսի» օդանավակայանների միջեւ.

Ա. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Հայկական НКВД-ն շատ է ուժեղացել»

Սկիզբը էջ 1

Նախագահ Ռազմիկ Մարտիրոսյանը փոքրամասնություն է իր իսկ հանձնաժողովում. նա միակ դեմն էր՝ ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունների անհամատեղելիությունը փաստող օրինագիծը մեծ օրակարգում ընդգրկելու քվեարկության ժամանակ: «Երկրապահները» դեմ չեն կողմնորոշվել: Ավելի ստույգ՝ նրանք չեն ուզում կտրուկ հակադրվել հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին եւ ՆԳ, ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանին, որոնք բացասաբար են վերաբերվում տարանջատմանը):

Էդ. Եգորյանը հարցին հուզական-պատմական երանգ տվեց՝ Սերժ Սարգսյանի ղեկավարած գերատեսչությունը կոչելով НКВД: Նա հայտարարեց, թե հանրապետության նախագահը պետք է եզրակացություններ կատարի: «Հայրենիքի» համոզմամբ, НКВД-ն շատ է ուժեղացել եւ ճնշում է գործադրում Աժ խոսնակի, ինչպես նաեւ մամուլի վրա, քանզի Էդ. Եգորյանի պնդմամբ, անկախ մամուլը պատշաճ չափով չի արձագանքում այս հարցին: Մկրտիչ Գիմիշյանը պատմեց հուզիչ վերհուշ 30-ական թվականներից, երբ НКВД-ն աստիճանաբար տեղափոխում էր համապատասխան վայրեր շենքի տարբեր բնակիչներին: Մի օր այդ տեղափոխումը չի ուղեկցվում աղմուկով, եւ շենքի բնակիչը հասկանում է, որ ինքը վերջինն է, ում համար եկել են: Նա առաջարկեց Խոսրով Հարությունյանին չհայտնվել այդ վերջինի դերում: Ա. Բազեյանը եւ Խ. Հարությունյանը միաբան էին՝ նոյեմբերի 16-ին լրանում է օրենքի նախագիծը մեծ օրակարգում ընդգրկելու մեկամսյա ժամկետը եւ դրանից հետո, անկախ գլխադասային հանձնաժողովների եզրակացություններից ինքնաբերաբար կընդգրկվի Աժ հերթական եռօրյայի օրակարգ: «Հայրենիքը» վերջնագիր ներկայացրեց, որին միացավ Արշակ Սադոյանը՝ չքվեարկել Աժ նոյեմբերի 9-11-ի եռօրյա նիստերի հաստատման համար, մինչեւ չկատարվի ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունները տարանջատող օրենքի նախագծի քվեարկությունը: «Հայրենիքը» ընդմիջում վերցրեց, որից հետո պատգամավորների լռելյայն համաձայնությամբ քվեարկություն չկատարվեց: Իմա՝ Աժ-ն սկսեց իր աշխատանքային առաջին օրն անվավեր՝ չհաստատված օրակարգով: Առաջին անգամ իր պատմության մեջ:

Նախագահին մեկ մարմնից է ինֆորմացիա տրվում

«Ազգը» դիմեց պատգամավորներ Վանո Սիրադեղյանին եւ Դավիթ Վարդանյանին, մեկնաբանելու իրենց հայացքը:

ՎԱՆՈ ՍԻՐԱԴԵՂՅԱՆ. «Դեռ միացնելու ժամանակ Անվտանգության խորհրդում ես հայտնեցի իմ դիրքորոշումը, որ դրանք անհամատեղելի են: Անհամատեղելի է ոչ այն առումով, թե իշխանությունը շատ է կենտրոնանում, այլ այն պատճառով, որ համատեղելիությունը անարդյունավետ է: ՆԳ-ն եւ ԱԱ-ն տարբեր գործառույթներ ունեն: ՆԳ-ն հանցագործներին բացահայտելու համար է, իսկ ԱԱ այսօրվա գործունեությունը Ազգային անվտանգության պահպանումն է միջոցների առջեւ խտրություն չդնելով: Նա կարող է խանգարել հանցագործների բացահայտմանը, քողարկելով եւ օգտագործելով հանցագործներին, կոպիտ ասած, վերբովկա անելով: Այս երկու մարմինները իրար հակասող գործառույթներ են կատարում: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը միավորեց դրանք ոչ թե թեկնածու լինելու պատճառով, այլ որովհետեւ լուծում չուներ, թե Ազգային անվտանգությունն ի՞նչ պետք է անի, պետք է բարեփոխման ենթարկվի, նոր ստեղծվի, թե՞ ոչ: Ազգային անվտանգության հայեցակարգ չկար, դրա համար միավորեց, որ իրար մեջ կորչեն, չգիտեմ...

Իհարկե, գործադիր մարմինները, սկսած մարզպետարաններից վերջացրած գյուղնախարարությամբ եւ էներգետիկայի նախարարությամբ, եւ ՆԳ, ԱԱՆ-ով անպայման պետք է միջամտեն ընտրություններին: Վերջին հաշվով հարցն այն է, թե ի՞նչ աստիճանի պետք է միջամտեն, երբ այն ժամանակ առանձին էին եւ միջամտում էին, ազդեցությունն ավելի փոքր էր, մեկը մյուսից քաշվում էր: Հանրապետության նախագահին ինֆորմացիա տվող երկու մարմին կար, այժմ մեկ մարմնից է ինֆորմացիան գալիս, եւ շատ հանգիստ միջամտելու են: Սա կողմնորոշիչ, խորհրդատվական օրենք է նախագահի համար: Նախագահը կարող է իրագործել այն, գուցե նա ի վիճակի չէ դրանք առանձնացնելու, եւ այս օրենքն իրեն կօգնի: Իմ կարծիքով, ԱԱՆ պետք է դարձնել արտաքին հետախուզություն, ներքին մասով՝ հեռախոսները լսել եւ այլն, դա պետք է առանձին կառույց լինի, նախագահին կից, ինչպես Ռուսաստանում է»:

Եթե նպատակը բացասական է, կապ չունի՝ միասին են, թե առանձին

ԴԱՎԻԹ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ՝ իբրեւ փորձառու ընդդիմադիր քաղաքական գործչի տեսանկյունից, իրավիճակը փոքր-ինչ այլ էր. «Իհարկե, անհամատեղելի են այս նախարարությունները, եւ իհարկե, այս պահին հարցը բարձրացնելը քաղաքական շահարկում է, որ նշանակում է անկյուն մտցնել իշխանությանը: Մի կողմից կարող են ասել, ձեզ ի՞նչ, թե՞ ինչ նպատակով ենք անում, կարեւոր է, որ ճիշտ ենք անում: Բայց իմ կարծիքով, այս հարցը կապված չէ ո՛չ ընտրությունների, ո՛չ ստուգումների, ո՛չ էլ տնտեսական կյանքում տեղի ունեցող երեւույթների հետ: Այս բոլոր երեւույթները եղել են նախարարությունների միավորումից առաջ էլ, եւ չի կարելի ասել, որ կյանքը դրանից հետո ծանրացել է: Հարցը սկզբունքային է, բայց ոչ հրատապ:

96-ին, երբ դրանք միավորեցին, այսօր հակառակորդները չէին խոսում, եւ հասկանալի է, որ հակառակությունները վերաբերում են այս պահին եւ ոչ թե հարցի էությանը: Թեեւ կարելի է պնդել, թե այդ մարդկանց մի մասը սկսել է այլ կերպ մտածել: Բայց չէ որ ըստ իրենց ընդունած Սահմանադրության, որ իրենք են գրել, կառավարության կառուցվածքը որոշում է նախագահը:

Իմ կարծիքով, քիչ հավանական է, որ այսպես փոքր-փոքր պայքարելով՝ իբր թե կարգի կբերենք պետությունը: Առաջին հերթին իշխանության բարձրագույն մարմինը պետք է քաղաքական կամք ցուցաբերի՝ զարգացած երկրներին հասնել պետական կառուցվածք ստեղծելու համար: Եթե դա չկա, դժվար է առանց հայեցակարգի գալ ընդհանուր համաձայնության: Հիմնական քաղաքական ուժերը, ըստ իս, ճիշտ կլինեն, որ պայմանավորվածության ուժով հավաքվեին եւ մշակեին երկրի պետական կառուցվածքի մասին դրույթները, որ իրավաբանների ձեռքով կվերածվեր Սահմանադրության, եւ հանրաքվեով կընդունվեր ու կիրականացվեր: Այսօր գործող Սահմանադրական փոփոխությունների հանձնաժողովն այդ խնդիրը չի կատարում:

Իշխանությանը հակադրվող ուժերին չի կարելի բոլորը միասին ընդդիմություն համարել, դրանք բազմաշերտ քաղաքական կառույցներ են: НКВД Էդ. Եգորյանն ասում է, որ հարցին հուզական-պատմական էություն հաղորդի: Բայց չէ որ, 92 թ.-ից սկսած՝ ՆԳՆ վերածվել էր տնտեսության մեջ ներթափանցող ուժային կառույցի, որը բացասական դեր էր կատարում: Ընդ որում, այդ ժամանակ ԱԱՆ առանձին էր, եւ այս հարցերին տեղ չէր տալիս: Կամ 95, 96 թթ. ընտրություններին երկու նախարարություններն էլ առանձին էին գործում, բայց կեղծիքները կատարվեցին: Չեմ էլ կարծում, թե միացումը կատարվեց կադրերի բացակայության պատճառով: Սերժ Սարգսյանը ղեկավարում էր ԱԱՆ, ՆԳՆ կարող էին ուրիշին տալ, ի՞նչ տարբերություն, միեւնույն է, նախագահն է ղեկավարում: Եթե նպատակը բացասական է դրված, կապ չունի այս կառույցների միասին կամ առանձին լինելը: Միշտ էլ կգտնվի մարդ, որը կկատարի հրամանները: Եթե այս ոճն է պահպանվելու պետական համակարգում, ոչ մի կապ չունի նախարարությունների միացումը կամ անջատումը: Հարցն այսպիսով սկզբունքային է, բայց ոչ հրատապ»:

«Ռիթա եւ Վարդգես Պալեան» սրահի բացումը համալսարանում

Հինգ տարի առաջ Հայաստանի համար ամենադժվարին տարիներին ստեղծվեց Պետհամալսարանի բարեկամների միությունը, որի նախաձեռնությունների շրջանակում Սփյուռքի մեր հայրենակիցներն իրենց լուման ներդրին հայրենի գիտության սատարելու գործում՝ սրահներ եւ կենտրոններ բացելով Մայր բուհում: Շաբաթ օրը այստեղ թվով 8-րդ գիտաժողովների սրահը բացվեց անվանի բարերարներ Ռիթա եւ Վարդգես Պալյանների անունով, որոնց ձեռնարկումները լայնորեն լուսաբանվել են մասնավորապես «Ազգի» էջերում: Գերազանցապես նրանց միջոցներով վերանորոգված, ճաշակով կահավորված լուսավոր դահլիճը, որ համալրեց ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի տարածքը, հրաշալի նվեր է ուսանողների եւ դասախոսական կազմին. տեր եւ տիկին Պալյաններին նյութական եւ բարոյական աջակցության համար շնորհակալություն հայտնելով, ասաց ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը: Հայաստանի անկախության տարիների զարգացումներում բարեգործության նշանակությունը, համալսարանի բարեկամների միության հետ արդյունավետ համագործակցությունը կարեւորեցին եւ սրահի բացման առթիվ իրենց երախտագիտությունը հայտնեցին պատմության ֆակուլտետի դեկան Բաբկեն Հարությունյանը, ուսանողներ եւ ասպիրանտներ:

Տիկին Պալյանը գոհունակություն հայտնեց, որ նորաբաց սրահը «պիտի ծառայե գիտության առաջընթացին»: «Հաճույքի մեծ պահեր կապրիմ, տեսնելով, որ եկած եք գնահատելու, մեր բարեկամությունը բաժնելու մեզի հետ», ասաց նա՝ հույս հայտնելով, որ 92-ին համեստ քայլերով սկսված համագործակցությունը կխորանա: Սրահի բացումն ավարտվեց գերազանցիկ շրջանավարտների ավարտական դիպլոմների հանձնման հանդիսավոր արարողությամբ, որի հաճելի «ծանրությունը» ստանձնեցին պրն Մարտիրոսյանը եւ Վ. Պալյանը: Բացմանը, բացի բարերար — ներկա էին նաեւ Մ. Նահանգների դեսպանը, Սիրիայի ժամանակավոր հավատարմատարը, համալսարանի բարեկամների միության ատենապետ Երվանդ Ազատյանը, ուրիշ բազմաթիվ հյուրեր:

Միջոցառումից հետո «Ազգը» դիմեց ԱՄՆ ԹՄՄ կենտրոնական վարչության ատենապետ պրն Վարդգես Պալյանին՝ հավելյալ պարզաբանումներ խնդրելով:

- Միությունն ստեղծելու գաղափարը ծնվեց, երբ համալսարանի 75-ամյակին Ռիթայի հետ 300 հազար դոլար հավաքեցինք չորրորդ հարկի լսարանները, այս սրահը նորոգելու համար: Գաղափարն ունեցանք Ամերիկայի մեջ, որտեղ համալսարանը մի շարք բարեկամներ ունի. ստեղծեցինք միություն, որի միջոցով մեր ներդրումն ենք բերում այս համալսարանին: Ինչպես գիտեք, համալսարանը տեսական մեծ չստանար եւ մեծ դրամի պետք ունի իր նախկին փառքը վերագտնելու համար: Համալսարանի բարեկամների միության նախագահը ես եմ, քարտուղարը պրն Ազատյանն է: Ամռանը Հովսեփ Սարանջյանը կգա Երեւան, ռեկտորի հետ մեր ծրագրերը ճշտելու համար: Արդեն բավական գումարներ հավաքած ենք, որ պիտի տրամադրենք զանազան նորոգումների՝ մեր բարերարների ցանկությանը համապատասխան:

- ԱՄՆ Թեքեյան մշակութային միությունը Հայաստանի հետ կապված նոր ծրագրեր ունի՞:

- Ցավոք, դժվարություններ շատ ունենք: Ամերիկայում գործող 14 մասնաճյուղերում 800-900 անդամներ կան, որոնց թիվը տարեցտարի փորձում ենք ավելացնել: Մեր նպատակն է օգնել հայրենիքին, հայրենիքում գործող ԹՄՄ-ին, մոտիկից հետեւում ենք նրա աշխատանքներին: Թեքեյանի միջոցով ամեն տարի Վարդգես եւ Ռիթա Պալյան մրցանակ ենք հանձնում հաջողաբար հայ եւ օտար գրողների: Այս տարի մրցանակը դեռ չի հռչակված. պրն Ազատյանը կարծեմ թե պիտի մոտ օրերս դրանով զբաղվի:

Նպատակ ունենք հայը հայ պահել Ամերիկայում. շատ դժվար է երիտասարդ սերունդը հայկական միջոցառումներին ներգրավելը, բայց փորձում ենք: Որոշ մասնաճյուղերում բավական թվով երիտասարդ անդամներ ունենք, վիճակը բավական լավ է Չիկագոյում: Լոս Անջելեսում, Փասադենայում ավելի դյուրին է գործելը, որովհետեւ գաղութը մեծ է, հայկական մեծ բազմություն կա, դասախոսություններ, արվեստի ցուցահանդեսներ կազմակերպելը հեշտ է: Բայց մյուս մասնաճյուղերում մեծամասնությունը հայերեն չեն հասկանում, եւ ստիպված փորձում ենք անգլերենով անել մեր ձեռնարկները: Գործերը վատ չեն Բոստոնում, Նյու Յորքում, Նյու Ջերսիում, Ֆիլադելֆիայում եւ Դեթրոյթում: Բայց մյուս տեղերում դժվար է: Աշխատանքը հսկայական է, բայց արդյունքը այնքան չէ, որքան կարող ենք եւ նախատեսում ենք:

- Պրն Պալյան, մեզանում շատ է խոսվում ամերիկահայ լոբբիի մասին: Կարո՞ղ եք մի փոքր բացել լոբբինգի «մեխանիզմը»:

- Լոբբինգով Ռիթան շատ կզբաղվի. իր ժամանակն ավելի կների: Կոնգրեսմենները, երբ մեր շրջաններն են գալիս, մեր ներդրումն ենք բերում նրանց նախընտրական պայքարում, դրամով թե քվեներով: Հայ քվեարկողներին նամակներ ենք ուղարկում, որ իրենց ձայնը տան այս կամ այն անձին, դրամ ենք հավաքում, եւ այդպիսով շատ կոնգրեսմենների մեր բարեկամները դառնում: Նաեւ նրանց բացատրում ենք մեր (հայկական) հարցերը. նրանցից հովանավորություն չենք ուզում, այլ ճշմարտությունն ենք ներկայացնում եւ ակնկալում ենք, որ պաշտպանեն մեր իրավունքները: Այդ կերպ մեծ ցանց ենք ստեղծել: Մենք մենակ չենք, կա նաեւ հայկական համագումարը, Դաշնակցությունը, եւ առանձին- առանձին մարդիկ էլ բերում են իրենց ներդրումը՝ զանազան կապեր ստեղծելով եւ աջակցություն խնդրելով: Շատ հաճախ, մեզ համար կարեւոր, հայկական հարցերը շոշափող քվեարկություններից առաջ, անմիջապես սկսում ենք հեռաձայնել, բացատրել մեր տեսակետները: Երբ մարդիկ համոզվում են, որ մեր տեսակետն արդար է, քվեարկում են մեր օգտին:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Նախիջեւան» հայրենակցական միությունը հերքում է

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Նախիջեւան» հայրենակցական միության հոկտեմբերի 28-ին անցկացրած համաժողովում ընդունվել էր չորս փաստաթուղթ՝ ուղղված ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին, սբ. Էջմիածնին, ՀՀ նախագահին ու Ազգային ժողովին: Մասնավորապես վերջին փաստաթղթով առաջարկվում էր «չեղյալ հայտարարել Թուրքիայի Հանրապետության եւ Խորհրդային Հայաստանի միջեւ 1921 թվականի հոկտեմբերի 13-ին կնքված ապօրինի պայմանագիրը», առաջարկվում էր նաեւ միջազգային հանձնաժողով ստեղծել՝ Նախիջեւանի տարածքի հայկական հուշարձանների պահպանությունը հոգալու նպատակով:

Նոյեմբերի 9-ին «Նախիջեւան» հայրենակցական միությունը նոր հայտարարություն է տարածել, որով հերքում է իրենց համաժողովի վերաբերյալ «Հայք», «Օրագիր», «Առավոտ» թերթերի արած մեկնաբանությունները, թե իբր միության անդամները «կամավորական ջոկատներ կազմելու», Նախիջեւանը, Մուշը, Ալաշկերտը եւ այլն գրավելու կոչեր են արել, եւ թե իբր այդ կոչերին «անուղղակիորեն հավանության են տալիս Հայաստանի իշխանությունները»:

«Այս սադրիչ ապատեղեկատվությունը, ասվում է հայտարարության վերջում, հեղինակներին բնորոշող անպատվաբեր քայլ է, ինչպես նաեւ ազգամիջյան թշնամանք եւ պատերազմ հրահրող գործողություն»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941. AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՋՕՐԵԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H.AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Արդյունաբերություն

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Լավագույն ադամանդներն՝ ամենագեղեցիկ կանանց»

Երեկ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունեց ՌԴ Պետդումայի փոխխոսնակ Արթուր Չիլինգարովի ղեկավարած պատվիրակությանը, որի կազմում Հայաստան են ժամանել «Ալմազի Ռոսիի-Սախա» ռուսաստանյան ընկերության նախագահ Վյաչեսլավ Շտիրովը, ՌԴ նախագահի աշխատակազմի գործերի կառավարչության գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Ռեւենկոն, ընկերության փոխնախագահ Սերգեյ Ուլինը, «Դե Բիրս մայնինգ համաձայնության» տնօրենների խորհրդի նախագահ Արա Աբրահամյանը, նրա եղբայր՝ ադամանդագործության հայկական գործակալության տնօրեն Գագիկ Աբրահամյանը, այլ պաշտոնյաներ:

Կողմերի միջեւ լիակատար փոխըմբռնում արձանագրած այս հանդիպումը կարեւոր փուլ է «ալմաստի բիզնեսում» ԽՍՀՄ փլուզման հետեւանքով խզված հայ-ռուսական ավանդական կապերի վերականգնման ճանապարհին, լրագրողների հարցերին պատասխանելով ասաց պրն Շտիրովը: Համագործակցությունը խոչընդոտվում էր ոչ այնքան քաղաքական, որքան տնտեսական գործոններով, մասնավորապես 1995-ից Ռուսաստանում գործող 20 տոկոս ԱԱՀ-ով, որ հարվածում էր ալմաստի արտահանմանը: Ուստի Հայաստանի շուկան կողմնորոշվել էր դեպի Արեւմուտք՝ դեպի համաշխարհային շուկայում առաջնային դիրքեր գրաված «Դե Բիրսը», որ շրջանցիկ ճանապարհով Հայաստան էր առաքում նաեւ ռուսաստանյան (յակուտյան) հումքը: Օրերս «Դե Բիրս» եւ «Ալմազի Ռոսիի» ընկերությունների միջեւ ստորագրված հերթական համաձայնագիրը, սակայն, վերջինիս գործողությունների լիակատար ազատություն է սահմանում ԱՊՀ տարածքում՝ հետայսու թույլ տալով ապահովել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների ալմաստի շուկան: Պրն Շտիրովի կարծիքով, ոչ հեռու ապագայում, թերեւս, Բելառուսի եւ Ռուսաստանի կառավարությունների միջեւ վավերացված համաձայնագրի օրինակով ԱԱՀ-ն ալմաստի շրջանառությունից կհանվի նաեւ Հայաստանի պարագայում՝ բացելով ռուսական ալմաստի մուտքը Հայաստան: Սկզբունքային համաձայնությունները կայացած են, եւ նոյեմբերի 20-ից հետո կոնկրետ պայմանավորվածություններ ձեռք կբերվեն հումքի ներմուծման եղանակի, ծավալի եւ պատրաստի արտադրանքի իրացման վերաբերյալ: «Ամենալավ ադամանդները ամենագեղեցիկ կանանց», խոստացավ նա եւ խոստովանեց. «Հայաստանում շատ գեղեցիկ կանայք կան»:

«Այսօր Հայաստանն ադամանդագործությանը նոր թափ հաղորդելու պատմական հնարավորություն ունի, դարձյալ (սա խորհրդանշական համարվեց-Լ.Պ.) Ռուսաստանի օգնությամբ, որ արժանի տեղ պիտի գրավի Հայաստանի տնտեսության մեջ: Քաջ նուրբ զգացողությունը կօգնի հաջողության հասնել այդ դժվարին, բայց չափազանց հետաքրքիր բիզնեսում», գործընկերոջը հավելեց պրն Ուլինը: Իսկ ադամանդագործության հայկական գործակալության տնօրեն Գագիկ Աբրահամյանը կարեւորեց ռուսաստանյան պատվիրակության այցը՝ «Դե Բիրսի» ընդամենը տասնօրյա այցելությունից հետո, ինչը վկայում է ալմաստի շուկայի «հսկաների» հետաքրքրությունը հայ ադամանդագործների նկատմամբ: «Կարեւոր է, որ, ինչպես նշվեց հանդիպման ընթացքում, խանդի տեսարաններ չեն սպասվում «Դե Բիրսի» եւ ռուսաստանյան ընկերության միջեւ: Հումքի մատակարարման երկրորդ աղբյուրը մեծապես կնպաստի մեր ծրագրերին», կարծիք հայտնեց նա:

Պրն Չիլինգարովը, Հայաստանին օգնելու իր պատրաստակամությունը փաստելով, ընդգծեց այցի կազմակերպիչների՝ Աբրահամյան եղբայրների ջանքերը հայ-ռուսական «քարեղեն» կապերի վերականգնման գործում, կարեւորելով նպաստավոր օրենսդրական դաշտի ապահովումը. «Թե՛ սովորական, թե՛ փայլուն քարերի նկատմամբ հակումը հայերի արյան մեջ է պատմականորեն, եւ այս հանդիպումը ցույց տվեց, որ փոխըմբռնումն առկա է», ասաց Պետդումայի փոխխոսնակը, որի գլխավորած պատվիրակությունը պատրաստվում է այցելել Մալիշկա՝ Աբրահամյանների ծննդավայրը, հանդիպել ՀՀ վարչապետին եւ խորհրդարանի խոսնակին:

ԼՈՒԻԶԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայաստանը ոսկի արդյունահանող երկրներից մեկը

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք մեր շաբաթ օրվա համարում, Զոդի ոսկու հանքավայրը հնարավորություն ունի դառնալու աշխարհում մեծագույն բաց հանքը՝ ըստ First Dynasty Mines ընկերության նախագահ Մարկուս Ռանդոլֆի, որը Բոստոնի Հարվարդ հրապարակում գտնվող «Շերաթն Քոմմանդեր» հյուրանոցում հավաքված Մեծ Բոստոնի հայկական համայնքի ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ համառոտակի շարադրել է իր ընկերության գործունեությունը Հայաստանում:

«Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հաղորդման համաձայն, նա նշել է, որ Հայաստանը ոսկու գլխավոր արդյունահանող երկրներից մեկը կարող է լինել մոտ ապագայում: Հայաստանի կառավարության հետ 1996-ի հունվարին կնքված նախնական պայմանագրի արդյունքում 12 միլիոն դոլար է ներդրվել, որով Արարատում 13 ամսվա ընթացքում կառուցվել եւ շահագործման է հանձնվել ոսկու մշակման մի գործարան (երկրի հարավ-արեւմտյան հատվածում՝ Թուրքիայի եւ Իրանի հետ սահմանագծում):

Ձուլվածքը ստացվել է անցյալ փետրվարին, հեղինակավոր անձնավորությունների ներկայությամբ, որոնց թվում է եղել Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն: Չնայած ոսկու արդյունաբերությունը երկար պատմություն ունի Հայաստանում, բացատրել է պրն Ռանդոլֆը, շատ քիչ բան է արվել ներկա հանրապետության տարածքում: Խորհրդային Միությունը 1977-ին որոշ գործ ձեռնարկել է Զոդի արեւելյան մասում, բայց նշանակալի ներդրումներ չեն եղել եւ աշխատանքները ամբողջությամբ դադարեցվել են 1995-ին:

Անցյալ տարվա հունիսին Հայաստանի կառավարության եւ First Dynasty Mines-ի միջեւ ստորագրված նոր պայմանագիրը նախատեսում է աշխատանքները առաջ տանել երկու նոր տարածքներում եւս, մեկը Մեղրաձորում՝ Հրազդանի հյուսիսում, մյուսը՝ Զոդում, որի հնարավորությունները ավելի մեծ են: Հիսուն միլիոն դոլարի ներդրումը հնարավորություն կտա արդյունաբերությունն սկսել առաջիկա տարվա հոկտեմբերից եւ ընդլայնել 2001 թվին: Զոդի եւ Մեղրաձորի ոսկու պաշարների մշակումը տեղի կունենա Արարատի գործարանում, որի գործունեությունը կընդարձակվի հետագայում: Տեղափոխման հարցում կօգտագործվեն արդեն իսկ գոյություն ունեցող երկաթուղային գծերը: Այդ առնչությամբ երկարաժամկետ պայմանագիր է ստորագրվել:

Ռանդոլֆը խոստովանել է, որ ընկերությունը մեծապես տուժել է ոսկու արդյունաբերության 1997-ի ընդհանուր ճգնաժամից, երբ գներն զգալի նվազել են, բայց նշել է, որ Հայաստանում արդյունահանման ծախսերը միջինից բավականին ցածր են եւ գրավում են ներդնողներին: Ունեցվածքի 75 տոկոսը Հայաստանում ներդրած First Dynasty-ի համար գործարարական մթնոլորտը խիստ դրական է գնահատվել Ռանդոլֆի կողմից, որը նշել է աշխատողների բարձր որակավորումը, Հայաստանի կառավարության շահագրգռվածությունը, հարկային բարենպաստ պայմանները եւ Միացյալ Նահանգների աջակցությունը: Նա ավելացրել է, որ ծրագիրը «էկոլոգիապես մաքուր է», քանի որ Հայաստանի կառավարությունը հետեւում է, որ օգտագործվեն արեւմտյան մեթոդները:

Արարատի գործարանը կառուցվել է տեղական ուժերով, իսկ շինանյութը բերվել է մոտ տարածքներից: Ներկայումս այնտեղ մշտապես աշխատում են 110 հոգի եւ 80 հոգի էլ՝ պայմանագրային կարգով: Շուտով, ըստ Ռանդոլֆի, այդ թիվը կհասնի 800-ի: Ըստ պայմանագրի, շահույթը պետք է հավասարապես բաժանվի համատեղ ձեռնարկության երկու կողմերի միջեւ: Վեց հոգիանոց վարչության մեջ երեք հոգի ներկայացնում են հայկական կառավարությունը, երեք հոգի էլ՝ First Dynasty ընկերությունը: Վերջինս ղեկավարում է համատեղ ձեռնարկությունը, նշանակում ընդհանուր տնօրենին եւ իրեն վերապահում կնճռոտ հարցերում վերջնական խոսքի իրավունքը: Երկրորդ պաշտոնական անձնավորությունը նշանակվում է հայկական կառավարության կողմից:

Ներկայիս, ավելացրեց պրն Ռանդոլֆը, ոսկե գոհարեղենները Հայաստանի ամենաշատ արտահանվող առարկաներն են եւ ջանքեր են գործադրվում զարգացնելու ոսկու արդյունաբերության եւ գոհարեղենների պատրաստման կապը:

First Dynasty Mines ընկերությունն իր գլխավոր գրասենյակներն ունի Կանադայում (Վանկուվեր), Բրիտանական Կոլումբիայում եւ Միացյալ Նահանգներում: Բաժնետոմսերը ներկայիս վաճառվում են յուրաքանչյուրը մոտավորապես 25 ցենտ արժողությամբ, եւ սա առիթ է սփյուռքահայերի համար նվազագույն ներդրում կատարելով մասնակից դառնալու Հայաստանի տնտեսության վերականգնման գործին:

Հ. Օ.

ԱՐԱՐԱՏ

Հայաստանում 98-ին ցեմենտի արտադրության 28 տոկոս աճ

Ինչպե՞ս սեփականաշնորհել բարգավաճող արտադրությունը

Ցեմենտի արտադրությունը ցանկացած տնտեսության համար ռազմավարական նշանակություն ունի, քանզի այն թե՛ քաղաքացիական, թե՛ պաշտպանական շինարարության հիմքն է: Հայաստանում այսօր գործում է միայն «Արարատ-ցեմենտ» փակ բաժնետիրական պետական ձեռնարկությունը, որը 1998 թ. հունվար-օգոստոս ամիսների դրությամբ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ արձանագրել է 28 տոկոս աճ: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը 99 թ. պետբյուջեի նախագծի ներկայացումներին զուգընթաց՝ ԱԺ ներկայացրեց ԱՊՀ երկրներում ցեմենտի արտադրության համեմատական աղյուսակը, որը վկայում է, որ ամբողջ ԱՊՀ տարածքում ցեմենտ արտադրող ութ հանրապետություններից միայն Հայաստանում է արձանագրվել ցեմենտի արտադրության նման աճ: Երկրորդ տեղում Ուկրաինան է՝ 11 տոկոս աճով, երրորդ տեղում Բելառուսը՝ 8 տոկոս: Մնացյալ չորս հանրապետություններից Ռուսաստանում 0-ական աճ է, իսկ Մոլդովայում, Ղազախստանում եւ Ադրբեջանում՝ արտադրության ծավալների լուրջ կրճատումներ, ինչպես, օրինակ, մեր հարեւան Ադրբեջանի ցեմենտի արտադրությունը կրճատվել է 31 տոկոսով: Սույն փաստերը վկայում են, որ հայկական ցեմենտն ունի ոչ միայն ներքին սպառման շուկա, այլեւ արտահանման ներուժ:

Ֆրանսիական հայտնի «Լա ֆարժ գրուպը» արդեն երրորդ անգամն է Հայաստանում, եւ նրա հետաքրքրությունների թիրախում Արարատի ցեմենտի գործարանի սեփականաշնորհումն է: «Արարատ-ցեմենտ» ՊՓԲԸ գործադիր տնօրեն Արամ Սարգսյանի նախնական բացասական գնահատականը սեփականաշնորհման վերաբերյալ «Ազգը» հրապարակել է, ըստ որի ֆրանսիական ընկերության նպատակը Հայաստանում ցեմենտի արտադրության վերացումն է: Նույն գնահատականի վերաբերյալ անդրադարձներ էին եղել եւ «Գոլոս Արմենիի» թերթում Սնարքի լրատվությամբ: Արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը հաստատում է մասնավորեցման լուրը, սակայն բացառում, որ «Լա ֆարժ գրուպը» մտադիր է կասեցնել ցեմենտի արտադրությունը Հայաստանում. Նախարարության միակ նպատակն է սեփականաշնորհել գործարանը՝ հանուն արտադրության հետագա արդիականացման եւ զարգացման: Սակայն փաստերից կարելի է ենթադրել, որ «Լա ֆարժ գրուպը», Թուրքիայում եւ Ռուսաստանում արդեն ունենալով ցեմենտի արտադրության սեփական ձեռնարկություններ, այսօր կարիք ունի իրացման նոր շուկաների եւ ոչ թե արտադրական կարողությունների: Մանավանդ որ այս ոլորտում տագնապահարույց տեղեկատվությանը գումարվում է նոյեմբերի 7-ին Սնարք գործակալության կողմից տարածված Թուրանի լուրը, որ «Լա ֆարժ գրուպի» կողմից սեփականաշնորհման ենթակա Ղարադաղի ցեմենտի գործարանի տնօրեն Ռամիզ Գիազբեյլին բառացի ասում է հետեւյալը. «Ես չեմ բացառում այն հավանականությունը, որ «Լա ֆարժ գրուպ» կոնցեռնը մտադիր է մասնավորեցման միջոցով տիրել Անդրկովկասում ցեմենտ արտադրող ձեռնարկությունները, որպեսզի խեղդի դրանք՝ ազատվելով տարածաշրջանի մրցակիցներից»: Ռամիզ Գիազբեյլին մեկնաբանել է Արարատի ցեմենտի գործարանի սեփականաշնորհման տեղեկատվությունը՝ նշելով, որ «Արարատ-ցեմենտի» տնօրինության տագնապը լիովին արդարացված է՝ «Լա ֆարժ գրուպի» մտադրությունների առումով: Իբրեւ փաստարկ՝ Գիազբեյլին բերում է ֆրանսիական կողմի պահանջներն Ադրբեջանից: Օրինակ՝ «Լա ֆարժը» սեփականաշնորհման պարտադիր պայման է համարում ձեռնարկության վերահսկիչ փաթեթի ձեռքբերումը (51 տոկոս): Ձեռնարկության խորհրդում 10-ից 7 տեղի իրեն հատկացնելը, աշխատատեղերի կրճատում, հրաժարումը սոցիալական օբյեկտներից, եւ ամենակարեւորը՝ նոր 6-րդ [illegible] զատումը: Այդ վառարանը անկումային վիճակում գտնվող ադրբեջանական ձեռնարկության հզորությունները կավելացներ շուրջ 1,8 մլն տոննա ցեմենտով: Կոնցեռնն այս գործարանին առաջարկել է ընդամենը 10 մլն դոլարի շրջանառու միջոց:

Ուշագրավ փաստեր են ե՛ւ առեւտրի ու արդյունաբերության նախարարության, ե՛ւ ընդհանրապես հայաստանյան կառավարության համար, որը նոր է սկսում իր բանակցությունները «Արարատ-ցեմենտի» սեփականաշնորհման գործի շուրջ: Ցեմենտի գործարանի վաճառքը չի կարող ավելացնել պետական բյուջեի եկամուտները, քանզի բյուջեի եկամուտները մեկանգամյա ներարկումներով չեն որոշվում:

Տեղեկանք՝ «Լա ֆարժ» կոնցեռնը շինանյութերի արտադրության համաշխարհային առաջատարներից է: Այն արտադրում է ցեմենտ, բետոն, գրանուլացված նյութեր, գիպս եւ հատուկ շինանյութեր: Կոնցեռնն ունի շուրջ 35 հազար աշխատակից՝ աշխարհի 45 երկրներում, տարեկան շրջանառությունը 35 մլրդ ֆրանկ: Բարի գալուստ, Հայաստան՝ կախված մտադրություններից:

Ն. ԳԻԼԱՔԱՐՅԱՆ

Կդառնա՞ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունը ավելի բաց

Վերջին շրջանում այս նախարարությունը դարձել է ԶԼՄ-ների թիրախը, իսկ նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը՝ տարբեր քննադատությունների ու գնահատականների սուբյեկտ, նույնիսկ ժամանակ առ ժամանակ (ի դեպ արդեն մեկ տարուց ավելի) շրջանառության մեջ է դրվում նրա հնարավոր հրաժարականի հարցը: Սուբյեկտիվ եւ միտումնավոր հրապարակումների պատճառը բխում է նաեւ նրանից, որ այս կառույցը մինչեւ այժմ ուղղակի փակ է եղել ԶԼՄ-ների առջեւ, եւ ոլորտը լուսաբանող յուրաքանչյուր լրագրող գոնե մեկ անգամ բախվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալու խոչընդոտող պատի, արժանացել տարբեր վարչություններում տարբեր պաշտոնյաների կամայական, խուսափողական վերաբերմունքին եւ այլն:

Վերջերս Գ. Նանագուլյանի հրամանով նշանակվել է նախարարի հասարակայնության եւ լրատվության հետ կապերի խորհրդական: «Ազգի» հետ զրույցում նորընծա խորհրդական Լիլիթ Կարապետյանը հայտնեց, որ նախարարության դերի կարեւորությունն ընդգծելու, նրա գործունեությունը լիարժեք լուսաբանելու նպատակով այսուհետեւ ավելի հաճախակի կհրավիրվեն մամուլի ասուլիսներ, կկազմակերպվեն ամենամսյա ճեպազրույցներ լրագրողների հետ, նախարարության ընթացիկ գործունեության վերաբերյալ ԶԼՄ-ներին կտրամադրվի շաբաթական ամփոփ տեղեկատվություն: «Նախարարությունում արմատական փոփոխություններ են կատարվում, որոնք, սակայն, պատշաճ չեն լուսաբանվում մամուլում», դժգոհեց Լ. Կարապետյանը, խոստանալով, որ այսուհետեւ ոչ մի նշանակալից իրադարձություն հասարակության ուշադրությունից դուրս չի մնա: Ըստ նրա, դա է սխալ մեկնաբանություններից ու գնահատականներից խուսափելու միակ ճանապարհը:

Մ. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

10-ԱՄՅԱԿ

«Աստղիկը»՝ ժառանգ թարգմանչաց

Վերջերս Երեւանի պետական համալսարանում մասնակցեցի մի շատ հետաքրքրական ցերեկույթի. համալսարանի ուսանողները եւ դասախոսները նշում էին Թարգմանչաց տոնը եւ «Աստղիկ» հանդեսի տասնամյակը: Չէր կարելի չուրախանալ, տեսնելով այդ երիտասարդ, գրեթե պատանի դահլիճը, որը ոգեւորված էր թարգմանության մեծ գործին ծառայելու գաղափարով:

Թարգմանչաց տոնը զուտ կրոնական տոն լինել չի կարող: Եվ արդեն մեր եկեղեցու տոների մեջ առանձնահատուկ տեղ է գրավում: Այս տոնը մշակութային մեծ իմաստ ունի, գրի ու գրքի տոն է. հայ եկեղեցին, ի վերջո, սրբացրել է մարդկանց, որոնք հունարեն կամ եբրայերեն գրված գիրքը թարգմանել են հայերեն: Այսօր, հատկապես այսօր թերեւս, մենք պարտավոր ենք մտածել այս մասին:

Գիրքը, ակնածանքը գրքի նկատմամբ եղել են մեր գոյության հոգեւոր հիմնաքարերից մեկը: Մենք իրավունք չունենք թույլ տալու, որ վտանգ սպառնա այդ հիմնաքարին: Եվ ամեն մի ձեռնարկ, որ նպաստում է հայ գրքի զարգացմանը, որը շարունակում է 5-րդ եւ հետագա դարերի անձնվեր մարդկանց՝ հայ թարգմանիչների գործը, արժանի է ամենայն խրախուսանքի ու պաշտպանության: «Աստղիկի» անդրանիկ համարի լույսընծայումը տասը տարի առաջ ոգեւորեց բոլոր նրանց, ովքեր գնահատում են թարգմանիչների աշխատանքը: Դա առաջին հայ հանդեսն էր ամբողջովին նվիրված գեղարվեստական թարգմանությանը: Անցած տասը դժվարին տարիներին հանդեսը, բարեբախտաբար, գոյատեւեց, թեեւ չափերը եւ ծավալը փոքրացան մի քիչ, թեեւ ոչ ամեն տարի լույս տեսան նրա հերթական համարները: Տարեգրքի հիմնադիրն ու անփոփոխ խմբագիրը (հիմնադիր տնօրենը, ինչպես նշվում է հանդեսի տիտղոսաթերթին) Սոնա Սեֆերյանը, կորովի ու արիասիրտ գտնվեց, իր ընկերների ու բարեկամների, իր համախոհների հետ դիմագրավելով բոլոր դժվարությունները:

Եվ հիմա հայ ընթերցողն իր սեղանին ունի տարեգրքի յոթ հատորները (կամ հատորիկները) չափազանց հարուստ ու բազմազան բովանդակությամբ: Նախ եւ առաջ, նայեցեք թարգմանված հեղինակների անուններին Գյոթե, Ռիլկե, Էլիոթ, Ֆոլքներ, Քամյու, Սեն-Ժոն Պերս, Ռոբերտ Մուզիլ, Ջոն Ստայնբեք, Էզրա Փաունդ, Ուիթմեն, Կաֆկա, Բորխես, Լոտրեամոն, Վոլտեր, Դոդե, Ստիվենսոն եւ էլի շատ ուրիշներ, ընդ որում, հանդեսում ներկայացված գործերը հիմնականում առաջին անգամ են թարգմանվում հայերեն, իսկ նրանց մի մասը, երեւի, ռուսերեն էլ թարգմանված չէ (եւ ուրեմն, մինչեւ այսօր մատչելի է եղել հայ ընթերցողների միայն այն մասին, որը տիրապետել է բնագրերի լեզուն):

Ահա, օրինակ, հանդեսի 5-6 միացյալ համարում հանդիպում ենք մեր կես հույն, կես հայ հայրենակից, Ալեքսանդրապոլում ծնված Գեւորգ Գյուրջիեւի հուշագրություններին: Այս մարդու անհատականությունը եւ գաղափարները վաղուց արդեն Արեւմուտքում ուշադրություն են գրավել, աշխուժություն առաջացրել, բայց մենք նրա գրածներին առաջին անգամ ծանոթանում ենք «Աստղիկի» էջերում:

Խորհրդային տարիներին գեղարվեստական թարգմանությանը մեծ ուշադրություն էր նվիրվում, եւ հայ ընթերցողը հնարավորություն ստացավ իր լեզվով կարդալու ռուս եւ համաշխարհային գրականության շատ ու շատ դասական գործեր: Խորհրդային վերջին տասնամյակներում էր, որ գեղարվեստական թարգմանության խնդիրները կենտրոնական տեղ գրավեցին գրական կյանքում. թարգմանչաց տոնը վերակենդանացավ հենց այդ տարիներին գրողների միության նախաձեռնությամբ:

Բայց անցած տասնամյակների հայ թարգմանությունը, մանավանդ 70-ական թթ., մի մեծ թերություն ուներ չափազանց շատ բան էր թարգմանվում միջնորդ ռուսաց լեզվից. նույնիսկ եվրոպական գլխավոր լեզուներով գրված երկեր էին թարգմանվում ռուսերենից, թեեւ այդ լեզուներին տիրապետող թարգմանիչներ մենք ունեինք: Այս ֆոնի վրա «Աստղիկի» որդեգրած սկզբունքը թարգմանել միայն բնագրից, անշուշտ, շատ կարեւոր եւ ողջունելի է հայ թարգմանության հետագա զարգացման համար: Այսքան մեծ եւ հարուստ պատմություն ունեցող հայ թարգմանական ավանդույթը պետք է վերջնականապես որդեգրի միայն բնագրից թարգմանելու սկզբունքը, եթե դրա հնարավորությունը կա: Ուրախությամբ պետք է ասեմ, որ այսօր ոչ միայն «Աստղիկն» է հետեւում այս սկզբունքին. «Նոր-Դարն» է տպագրում միայն բնագրից կատարված թարգմանություններ, առանձին թարգմանիչներ ուսումնասիրում են տարբեր լեզուներ գրական թարգմանությունների համար: Առիթն է, եւ չեմ կարող չհիշել Արտաշես Յավրյանի նվիրված աշխատանքը նորվեգական գրականության թարգմանության ուղղությամբ: Ինքնուրույն կերպով սովորելով նորվեգերենը, այս շնորհալի մարդը դարձել է նորվեգական գրականության յուրատեսակ ներկայացուցիչը Հայաստանում, Նորվեգիայում էլ, առիթի դեպքում, ներկայացնելով հայ գրականությունը: Չեմ կարող չհիշել Ֆրանսիական գրականության մատենաշարը, որ վերջին շրջանում հրատարակեց «Աննա եւ Միքայել» հրատարակչությունը, եւ էլի ուրիշ գործեր տարբեր լեզուներից թարգմանված: Առիթն օգտագործելով ասեմ նաեւ, որ հիշված եւ չհիշված թարգմանությունները արժանի են ավելի մեծ ուշադրության, մասնագիտական քննության.

դա շատ կարեւոր է հայ գեղարվեստական թարգմանության հետագա զարգացման համար, եւ այս գործը պետք է վերցնի առաջին հերթին «Աստղիկը»՝ իբրեւ միակ մասնագիտական թարգմանչական պարբերական:

Բայց բնագրից թարգմանելու սկզբունքը, մնալով գլխավորը գեղարվեստական թարգմանության մեջ, չի կարող բացարձակացվել: Անհնարին է պատկերացնել այնպիսի վիճակ, երբ մենք կունենանք աշխարհի բոլոր գրական լեզուներին տիրապետող թարգմանիչներ, եւ եթե ունենանք էլ մասնագետներ, ապա նրանցից ոչ բոլորը կունենան գեղարվեստական, առավել եւս պոետական խոսքը վերստեղծելու շնորհը: Այսպիսի դեպքերում թարգմանիչը կարող է հենվել տողացի թարգմանությունների վրա, երբեմն էլ դիմել միջնորդ լեզուներին: Ովքեր ծանոթ են հայկական Բեռնսին, գիտեն, որ Վահագն Դավթյանը թարգմանել է Մարշակի ռուսերեն թարգմանություններից: Սա ընդհանուր առմամբ արտասովոր եղանակ է, որը թարգմանությունը շատ է հեռացնում բնագրից: Բայց այս մասնավոր դեպքում գրեթե հրաշք է կատարվել՝ Բեռնսը գրավել է հայ ընթերցողներին, որովհետեւ Դավթյանը տաղանդավոր թարգմանիչ էր եւ շոտլանդացի բանաստեղծը հարազատ էր նրան... Ոչ մի լավ սկզբունք չպետք է ծայրահեղացնել, չպետք է նեղացնել գեղարվեստական թարգմանության դաշտը, եւ «Աստղիկը», որը մշակում է նաեւ թարգմանության տեսության խնդիրներ, պետք է անդրադառնա այս իրողությանը:

«Աստղիկը» մի կարեւոր առավելություն եւս ունի. հրատարակվում է համալսարանական միջավայրում, կապված է համալսարանական ամբիոնների եւ ֆակուլտետների հետ: Նրա էջերում իրենց թարգմանական բեմելն են ունենում երիտասարդ թարգմանիչները՝ համալսարանի ուսանողները: Սրանով իսկ «Աստղիկը» իր շատ օգտակար նպաստն է բերում թարգմանչական նոր կադրերի պատրաստմանը: Եթե նրանց բոլորին չէ, որ վիճակված է ապագայում տեղ գրավել հայ թարգմանության Օլիմպոսում, ապա մի մասը, վստահորեն, շարունակելու է իր ճանապարհը գեղարվեստական թարգմանության ասպարեզում:

Թերեւս, երիտասարդ եւ սկսնակ թարգմանիչներին ճանապարհ տալու այս շնորհակալ ձգտման հետ է կապված «Աստղիկի» խնդիրներից մեկը. հանդեսի էջերում հանդիպում են լեզվական անհարթություններ, մեղանչումներ կենդանի խոսքի բնականության դեմ, բնագրի շարահյուսությանը գերի մնալու օրինակներ: Այնինչ թարգմանությունը ոչ միայն օտարալեզու բնագիրը թարգմանության լեզվով ներկայացնելու, այլեւ մայրենի լեզուն զարգացնելու եւ հարստացնելու խնդիր ունի: Եթե թարգմանությունը հայերեն հնչում է անբնական, դժվարամարս, բնագրից թարգմանված լինելու հանգամանքը նրան չի օգնի:

Ես հավատացած եմ, որ «Աստղիկին» երկար ու արդյունավետ ճանապարհ է վիճակված: Նա դեռ շատ օգտակար է լինելու ոչ միայն բուն գեղարվեստական թարգմանությունը զարգացնելու համար, այլեւ հարստացնելու է թարգմանության տեսությունը, լավ ամբիոն է լինելու թարգմանությունների վերլուծության համար. հաջող փորձեր կան արդեն եղած համարներում: Տասնամյակի առթիվ շնորհավորելով հանդեսի խմբագրությանն ու աշխատակիցներին, որոնք կենդանի են պահում, իրենց գործընկերների հետ, հայոց թարգմանության հազարհինգհարյուրամյա ավանդույթը, ցանկանանք, որ շարունակեն դիմանալ դժվարություններին եւ չկորցնեն լավ ու լայն օրերի հույսը...

ԱԶԱՏ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ

151 դպրոցը «խժդժություններից» հոգնել է

«Ազգը» վերջին մեկ ամսում երկու անգամ անդրադարձել է ավելի քան մեկ տարի Երեւանի թիվ 151 դպրոցում ընթացող խմորումներին, որոնց «թթխմորը» ուսուցիչներ Անահիտ Սահակյանի եւ Ռուբեն Գրիգորյանի «ընդդիմադիր շարժումն» էր տնօրեն Ջուլիետա Ղազարյանի դեմ: Հրապարակումներից առաջինում ներկայացրել էինք դրվագներ տնօրենի «ավերային գործունեությունը» մերկացնող քաղաքապետարանին հասցեագրված դիմում-բողոքում արձանագրված չարաշահումներից եւ դրանք ստուգելու համար դպրոց գործուղված հանձնաժողովի ուսումնասիրության արդյունքներից, երկրորդում՝ տնօրենի անհամաձայնությունը հոդվածի որոշ դրույթներին: Միաժամանակ խոստացել էինք իրարամերժ կարծիքներն առավել լիարժեք ներկայացնող հրապարակմամբ անդրադառնալ ներդպրոցական «հակամարտությանը»: Դպրոց այցելելու առիթը՝ դպրոցի մանկավարժական խորհրդի նիստը, որի օրակարգում քաղաքապետարանի վերոհիշյալ հանձնաժողովի հանձնարարականն էր տկն Ղազարյանին «կրթության վարչության մասնակցությամբ առաջիկա նիստում քննարկել ուսումնասիրությունների արդյունքները եւ ուսուցիչներ Ա. Սահակյանի եւ Ռ. Գրիգորյանի վարքագծի հարցը», չուշացավ: Իբրեւ սկիզբ արձանագրենք, որ դպրոցի բակում խռնված դպրոցականների խմբերի կարծիքը տնօրենի համար շահեկան էր. «մենք մեր տնօրենին շատ ենք սիրում»:

«Թողեք հանգիստ աշխատենք»

Տկն Ղազարյանը, նիստը բացելով, առաջարկեց. «Բոլորը թող ելույթ ունենան, թեկուզեւ ինձ քննադատեն»: Սակայն, «բողոքավոր» ուսուցիչներից եւ արդեն իսկ աշխատանքից հեռացված Ռուբեն Գրիգորյանի լաբորանտուհի տիկնոջ՝ չարաշահումների թեման «զարգացնող» ելույթներից զատ տնօրենի հասցեին քննադատություն չհնչեց. ելույթ ունեցողները՝ հիմնականում շրջանցելով Անահիտ Սահակյանի վարքագիծը գնահատելու հնարավորությունը, իրենց վերաբերմունքն արտահայտում էին տնօրենի արդյունավետ գործունեությունն արժեւորելու եւ դպրոցի բնականոն աշխատանքային առօրյան վերականգնելու, տնօրենին նեցուկ կանգնելու դիրքերից: «Ինչո՞ւ պիտի այսպիսի լարված մթնոլորտում աշխատենք, ո՞ւմ է պետք այս փոթորիկը: Թողեք հանգիստ աշխատենք», սա էր ելույթների հիմնական շեշտադրումը, թեպետ «հակառակորդ կողմը» թունդ արտահայտություններով պնդում էր, որ նիստն ընթանում է նախապես կազմված սցենարով:

Անահիտ Սահակյանն իր իրավացիությունը վստահ շեշտադրումներով կրկնեց տնօրենին վերագրվող կաշառակերության, հաստիքավորումում մեռած հոգիներ պահելու, էլեկտրաէներգիայի անհիմն գերածախսի եւ այլ չարաշահումների վարկածը՝ տկն Ղազարյանին «մերկացնելու» շահագրգռությունը բացատրելով դպրոցի վարկանիշի նկատմամբ մտահոգությամբ:

Չնայած օրակարգի հարցին ուղղակի պատասխանելու հորդորներին, ուսուցիչների առաջարկները համեմատաբար չեզոք էին. «Մանկավարժական կոլեկտիվին թույլ տալ հանգիստ աշխատել», «Վերականգնել աշխատանքային մթնոլորտը», «Վերջ տալ բամբասանքներին» եւ այլն (արմատական ելույթներ եւ առաջարկներ էլ եղան): Դպրոցի զինղեկն առաջարկեց. «Եթե ուզում եք տնօրեն դառնալ, դրա համար ուրիշ միջոցներ կան (խորհուրդն ուղղված էր Անահիտ Սահակյանին-Լ. Պ.): Պետք է ազատվել զրպարտչական ելույթներից, եթե դա հնարավոր է, իսկ եթե տնօրենը չարաշահումներ է թույլ տվել, ապա դրանցով թող համապատասխան մարմիններն զբաղվեն»:

Ամենակրքոտը Ռուբեն Գրիգորյանի ելույթն էր, որը ներածության կարգով տնօրենին մեղադրեց ուսուցիչներին «շրջանակների մեջ դնելու» (ելույթների համար հատկացված ժամանակը սահմանափակելու) համար եւ հայտարարեց, որ դժգոհ է ստուգումների մակերեսայնությունից ու կողմնակալությունից: Տնօրենն առաջին իսկ օրվանից նպատակաուղղված կերպով հալածել է տղամարդ ուսուցիչներին, որոնք կարող էին քննադատել իրեն, «ներքաշվել է ֆինանսական խախտումներում», ասաց Գրիգորյանը՝ վկայակոչելով տարիֆիկացիայի հետ կապված չարաշահումները, սակայն դահլիճը չհամաձայնեց ներկայացված մեղադրանքներին: Գրիգորյանին դուրս հրավիրելու կոչեր հնչեցին, սակայն «դպրոցի հիմնադիր աշխատակցի իրավունքով» նա կտրականապես հրաժարվեց լքել դահլիճը. «Դուրս չեմ գա: Ես դպրոցը ես եմ շինել. դուք քանդել եք, բայց ես շինել եմ»:

Թեեւ օրակարգում ոչ թե տնօրենի, այլ Անահիտ Սահակյանի վարքագծի խնդիրն էր, տնօրենն անդրադարձավ իր հասցեին հնչած մեղադրանքներին. «Եթե ատեստատների վաճառքի, կաշառքով դպրոց ընդունվելու կամ այլ խախտումների փաստեր կան, պատրաստ եմ պատասխան տալ: Բավական է խաղալ կոլեկտիվի հետ»:

Դպրոցը հարաբերություններ պարզելու տեղ չէ

Իր հեղինակավոր խոսքն ասաց նաեւ քաղաքապետարանի կրթության վարչության տեսչապետ Հովհաննես Մարոյանը. «Սա (տեսչական աշխատանքը-Լ. Պ.) աշխատանք է՝ ճակատագրով, բախտով վիճակված: Այո, դպրոցում եղել են թերություններ, սակայն մենք հոգնել ենք 151-րդ դպրոցի երկու ընկերների համառությունից: Հերիք է, պետք է դադարեցնել մթնոլորտի շիկացումը: Լարվածությունը չի բխում ոչ կոլեկտիվի, ոչ էլ աշակերտների շահերից: Վերջին անգամ երեք ամիս առաջ եմ եղել դպրոցում եւ արդեն դրական տեղաշարժեր եմ տեսնում»: Ռուբեն Գրիգորյանի արձագանքը մրն Մարոյանի խոսքին կտրուկ էր. «Էս խմորը դեռ շատ ջուր կվերցնի: Էդ խմորի ջրի մեջ դուք էլ կլողաք»...

Ինչեւէ, Անահիտ Սահակյանին խիստ նկատողություն հայտնելու տնօրենի առաջարկին ի պատասխան դահլիճը «բզզաց» եւ, նիստն ավարտված համարելով, ուսուցիչներն սկսեցին ցրվել: Նիստի արձանագրության մեջ մանկավարժական խորհրդի որոշումը երկու «դեմով» ձեւակերպված է հետեւյալ կերպ. «Տկն Սահակյանին հայտարարել խիստ նկատողություն, պահանջել, որ նա վերանայի իր վարքը կոլեկտիվում, իրավունք չվերապահի իրեն անհիմն վիրավորելու կոլեկտիվի անդամներին, հնարավորություն տա հանգիստ աշխատելու, աշխատի իր բառապաշարից հանել մանկավարժին ոչ վայել բառերի օգտագործումը»:

Մեր հերթին ստիպված ենք արձանագրել, որ ներդպրոցական վեճերը հարաբերություններ պարզելու լավագույն միջոցը չեն. տնօրենի գործողություններում եւ նախաձեռնություններում քրեական որեւիցե տարրի առկայությունը պարզելն, իսկապես, իրավասու մարմինների խնդիրն է...

Նիստից հետո, դպրոցի իրավիճակն աշխուժորեն քննարկող փոքրիկ խմբերով հավաքված ուսուցիչները, ի պատասխան քննարկվող խնդրի վերաբերյալ կարծիք հայտնելու մեր խնդրանքի, կտրուկ գնահատականներից խուսափելով, չխրախուսեցին «ապստամբած» ուսուցիչների պահվածքը: Վերջին մեկ տարում դպրոցում թագավորող անառողջ կրքերը սանձելու ժամանակն է, համոզված են նրանք:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԿԱՊԵՐ

Եվրամիություն-Չինաստան սերտացում

Նոյեմբերի 3-ին ավարտվեց եվրոպական հանձնաժողովի նախագահ Ժակ Սանտերի այցը Չինաստան: Հիշեցնենք, որ այս հզոր տերությունը եվրամիության թիվ 3 հաճախորդն է ԱՄՆ-ից եւ Ճապոնիայից հետո: Չնայած Շանհայում գործում է Առեւտրի եվրաչինական դպրոցը, այդուհանդերձ ԱՄՆ-ում սովորող չին ուսանողների քանակը 4 անգամ գերազանցում է Ֆրանսիայում սովորողների թվին: Այս փաստը չվրիպեց Սանտերի աչքից եւ նա խոստացավ 2000 թ.-ից սկսած լայն հնարավորություններ ընձեռել չին ուսանողներին ու գիտաշխատողներին Ֆրանսիայում ուսանելու: «Եվրամիությունն իր արտաքին կապերի մեջ առանձնակի տեղ է հատկացնում այն երկրներին, որոնք վաղը պիտի որոշեն մոլորակի ճակատագիրը. դրանցից մեկը Չինաստանն է, ասաց Ժակ Սանտերը:

Չինաստանի անկոտրում վարքը ասիական ֆինանսական ճգնաժամի շրջանում մեծացրեց նրա վարկանիշը եւ այժմ համարվում է կայունության արեւելյան բեւեռ: Այս իմաստով Չինաստանի եւ եվրամիության միջեւ կարելի է զուգահեռներ անցկացնել: Չինաստանը միշտ էլ շլացրել է Արեւմուտքին իր փիլիսոփայությամբ, արվեստով: Այժմ հատկապես արժեւորվում է իբրեւ տնտեսական եւ քաղաքական գործակից: Հետեւապես եվրամիությունն անհամբեր սպասում է Չինաստանում սկսված ռեֆորմների ծավալմանը եւ արդյունքներին: Եվրամիության «հիմնադիրներից» մեկը՝ Ժան Մոնեն, ժամանակին ասել է. «Չինաստանի դեպքում անհրաժեշտ է համեստ մնալ եւ չտրվել եզրակացություններ անելու գայթակղությանը»:

Չինաստան-եվրոպա առեւտրի զարգացման հեռանկարն անպայմանորեն կապված է եվրոպական նոր դրամային միավորի՝ եվրոյի հետ: Եվրոպական հանձնաժողովի անդամները երկար ճառով չինացիներին ներկայացրին եվրոյի առավելությունները՝ կայունություն, շուկայի միասնություն, տարադրամի փոխանակման գործարքներում նվազագույն կորուստ: Ակնհայտորեն եվրոն կոչված է մրցակցելու դոլարի հետ, վերջինս հանդես է գալիս տարադրամի փոխանակման դեպքերի 64 տոկոսում: Այցի վերջում Ռադիո Ֆրանս ինտերնասիոնալին տված իր հարցազրույցում պրն Ժակ Սանտերն իր ոգեւորությունը հայտնեց այցի հաջող ընթացքի կապակցությամբ:

ԻՌԵՆ ՇԱՔՈՅԱՆ

ԲԱՔՈՒ

Ալիեւը գոհ է շուկայական բարեփոխումների ընթացքից

*ԲԱՔՈՒ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այն կարծիքին է, որ իր երկրում շուկայական բարենորոգումները հաջող են ընթանում: Ադրբեջանական պետության ղեկավարը նման հայտարարություն է արել Բաքվում, ամփոփելով երկրի Նախարարների կաբինետի ընդլայնված նիստի արդյունքները, որի ընթացքում քննարկվել էին հանրապետության սոցիալ-տնտեսական զարգացման ընթացիկ տարվա ինն ամսվա տվյալները:

Ըստ նախագահի պնդման, երկրի տնտեսությանը հաջողվեց դուրս գալ ճգնաժամից, որի մասին են վկայում հունվար-սեպտեմբերի արդյունքները: Այդ ժամանակամիջոցում, հաղորդեց նա, ներքին համախառն արտադրվածքի աճը կազմել է 8,5 տոկոս, արժեզրկման մակարդակը հասցված է մինչեւ 0,2 տոկոսի, ձեռք է բերված ազգային արժույթի կայունություն, որի փոխարժեքը կայունորեն պահվում է ամերիկյան մեկ դոլարի դիմաց 3890-3910 մանաթ նշագծի վրա: Հեյդար Ալիեւի խոսքերով ասած, նրա երկիրը գտնվում է նվազագույն արտաքին պարտք ունեցող պետությունների շարքում: Այդ համատեքստում նա հաղորդեց, որ ներկայումս երկրի գրեթե 7,5 մլն քաղաքացիներից յուրաքանչյուրին բաժին է ընկնում 73 դոլար արտաքին պարտք, այն դեպքում, երբ Ռուսաստանում այդ ցուցանիշը կազմում է 1500 դոլար:

Ադրբեջանի նախագահը նշեց նաեւ սեփականաշնորհման դինամիկ ընթացքը, որի հետեւանքով լիովին ապապետականացվել է երկրի մանր ձեռնարկությունների 80 եւ միջին ու խոշոր ձեռնարկությունների 20 տոկոսը: Նրա խոսքերով, ներկայումս ներքին համախառն արտադրվածքի կառուցվածքում մասնավոր հատվածի բաժինը կազմում է 51 տոկոս:

Հեյդար Ալիեւն այն կարծիքին է, որ ներկայումս կարեւորագույններից մեկը ձեռք բերվածի ամրապնդումն է: Միեւնույն ժամանակ նա նշեց տնտեսության առաջնային բնագավառները, դրանց թվում, մասնավորապես մատնանշելով հարկերի գանձումն ավելացնելու անհրաժեշտությունը (ինն ամսվա ընթացքում գանձվել է նախատեսվածի ընդամենը 75 տոկոսը), սեփականաշնորհման տեմպերի արագացումը, ձեռնարկչությանն օժանդակելու ծրագրի մշակումը, օտարերկրյա ներդրողների համար նպաստավորման ռեժիմի ստեղծումը:

Նիստի ընթացքում նախագահն զբաղեցրած պաշտոնից ազատեց երկրի գաղթականների եւ հարկադիր վերաբնակների պետկոմիտեի նախագահ Գյուլաբաս Ղահրամանովին, նկատողություններ հայտարարեց փոխվարչապետ Իզզաթ Ռուստամովին, որը տնօրինում է մարդասիրական օգնության բաշխման հարցերը, ինչպես նաեւ ֆինանսների նախարար Ֆիքրեթ Յուսիֆովին, Ազգային բանկի նախագահ Էլման Ռուստամովին եւ պետհարկտեսչության պետ Շաքրաթ Վեքիլովին՝ աշխատանքային թերությունների համար:

ՇՐՋԱՆ

Շեւարդնաձեն Ռուսաստանին անդորր է խոստանում հարավային սահմաններում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒԶ: Վրաստանից ռուսաստանյան սահմանապահների դուրսբերումից հետո Վրաստանը Ռուսաստանին անդորր է երաշխավորում նրա հարավային սահմաններում: «Վրաստանը պատասխանատվություն է ստանձնում, որ այստեղից Ռուսաստանի համար որեւիցե վտանգ չի ծագի», նշել է նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն ազգային ռադիոյին տված հարցազրույցի ժամանակ: Անցյալ շաբաթ Մոսկվայում երկու երկրների սահմանապահ գերատեսչությունների ղեկավարները պայմանավորվեցին, որ եկող տարի Վրաստանի սահմանները վերջնականապես կանցնեն վրացի սահմանապահների հսկողության ներքո: Նախագահը երախտագիտություն է հայտնել Վրաստանի սահմաններում ծառայող ռուսաստանցի սահմանապահներին: «Ցայժմ Վրաստանն ի վիճակի չէր սահմանները հսկել ինքնուրույնաբար: Այժմ նման հնարավորություն կա», ասել է Էդուարդ Շեւարդնաձեն: Նախագահն ընդգծել է, որ Վրաստանը եւ Ռուսաստանը կշարունակեն համագործակցությունը սահմանապահ ոլորտում նաեւ ռուսաստանցի սահմանապահների դուրսբերումից հետո:

Ֆրանսիական «TOTAL» ընկերությունը ընդլայնելու է գործակցությունն Ադրբեջանի հետ

ԲԱՔՈՒ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն ընդունել է ֆրանսիական «Total» ընկերության պատվիրակությանը, որը գլխավորում էր ընկերության նախագահ Թերի Դեմարեն: Նա հաղորդել է, որ «Total»-ը մտադիր է իր գործունեության կենտրոնը տեղափոխել Թուրքիա եւ Ադրբեջան: Ըստ որում ընկերությունը հատուկ ուշադրություն է տրամադրում Բաքվի տարածաշրջանին: Ներկայիս այցի նպատակն է ընդլայնել համագործակցությունն Ադրբեջանի հետ, նշել է Թերի Դեմարեն: Պատասխան խոսքում Ադբեջանի նախագահն իր հերթին արտահայտվել է ընկերության հետ համագործակցությունն ընդլայնելու օգտին: Նա հանձնարարել է Ադրբեջանի Հանրապետության Նավթային պետական ընկերությանը «Total»-ի ներկայացուցիչների հետ քննարկել նոր առաջարկությունները: Ալիեւը հույս է հայտնել, որ ֆրանսիական ընկերությունը հետաքրքրություն կդրսեւորի նաեւ Բաքու-Ջեյհան նավթատարի կառուցման նախագծի նկատմամբ: Ադրբեջանի նախագահը ֆրանսիացիների ուշադրությունն է հրավիրել այն հանգամանքի վրա, որ իր երկրի հետ կարելի է համագործակցել ոչ միայն նավթի բնագավառում: Նա նշել է, որ մեծ հնարավորություններ կան համագործակցելու բանկային, արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության բնագավառներում:

Հրեա նորաբնակները նոր հողեր են զավթում Հորդանան գետի արեւմտյան ափին

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Հրեա նորաբնակները նոր հողեր են զավթում Հորդանան գետի արեւմտյան ափին: Մասնավորապես, ինչպես այսօր հաղորդել է «Հաարեց» թերթը, Վաշինգտոնում նոր իսրայելապաղեստինյան համաձայնագրի ստորագրումից հետո նրանք դիտակետեր են տեղակայել հինգ բնակավայրերի մոտակա բլուրների վրա, հիմնականում Ռամալլահի շրջանում: Ինչպես ենթադրվում է, այդ տարածքների պատկանելությունը քննարկման առարկա կդառնա Իսրայելի եւ պաղեստինյան ինքնավարության միջեւ վերջնական կարգավորման շուրջ բանակցությունների ընթացքում: Նոր հողերում փաստացի վերահսկողություն հաստատելուն նպատակաուղղված նորաբնակների գործողությունները դիմադրության չեն հանդիպում Իսրայելի իշխանությունների կողմից, որոնք ուժեղ ճնշման ու քննադատության են ենթարկվել ծայրահեղ աջ եւ կրոնական շրջանակների կողմից՝ Ուայ Փլանթեյշնի համաձայնագիրն ստորագրելու համար: «Հաարեցը» նշում է, որ միայն մեկ անգամ ոստիկանները բռնագրավել են բլրի վրա հողը մաքրող նորաբնակի տրակտորը, բայց անմիջապես այն տիրոջն են վերադարձրել:

Իրաքը հաստատակամ է իր դիրքորոշման խնդրում

ԷԼ ՔՈՒՎԵՅԹ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Իրաքը չի վերսկսի համագործակցությունը ՄԱԿ-ի Իրաքի զանգվածային բնաջնջման զենքի եւ հրթիռային տեխնիկայի ոչնչացման հատուկ հանձնաժողովի հետ այնքան ժամանակ, քանի դեռ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը չի վերացրել 1990 թվականից ի վեր Բաղդադի դեմ կիրառվող պատժամիջոցները: Այսօր ստացված տեղեկությունների համաձայն, դա հետեւում է Իրաքի փոխվարչապետ Թարիք Ազիզի հայտարարությունից: «Իրաքի դիրքորոշումը հաստատակամ է. մենք դրանից չենք հրաժարվի, մինչեւ որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը չկատարի թիվ 687 բանաձեւի 22-րդ կետից բխող իր պարտավորությունները», ընդգծել է Ազիզը:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ինչ վիճակում է այսօր Ռուսաստանի մայր երկաթուղին

Ամերիկյան հայտնի «Նեշընըլ ջիոգրաֆիկ» ամսագիրը անդրադառնում է Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման մայր երակը հանդիսացող երթեւեկության կարեւորագույն միջոցի ներկա վիճակին:

«Ցարերի կայսերական կամքի եւ Խորհրդային Միության արդյունաբերական հզորության հարյուրամյա հուշարձան հանդիսացող Տրանսսիբիրյան երկաթուղին աղմկալից սլանում է դեպի Ռուսաստանի սոցիալական եւ տնտեսական ելեւէջներից խորապես անորոշ դարձած մի ապագա, գրում է ամերիկյան «Նեշընըլ ջիոգրաֆիկը»:

Եթե Մոսկվայի Յարոսլավսկի կայարանից նստեք «Ռոսիա» անունը կրող թիվ 2 գնացքը, որը դժվար չէ գտնել իր կես-կապույտ եւ կես-կարմիր գույներով (ապա, ժամանակացույցի համաձայն, 6 օր, 12 ժամ եւ 25 րոպե հետո, հասած լինելով 9200 կմ հեռավորությունը, կհասնեք Խաղաղ օվկիանոսի ափերը):

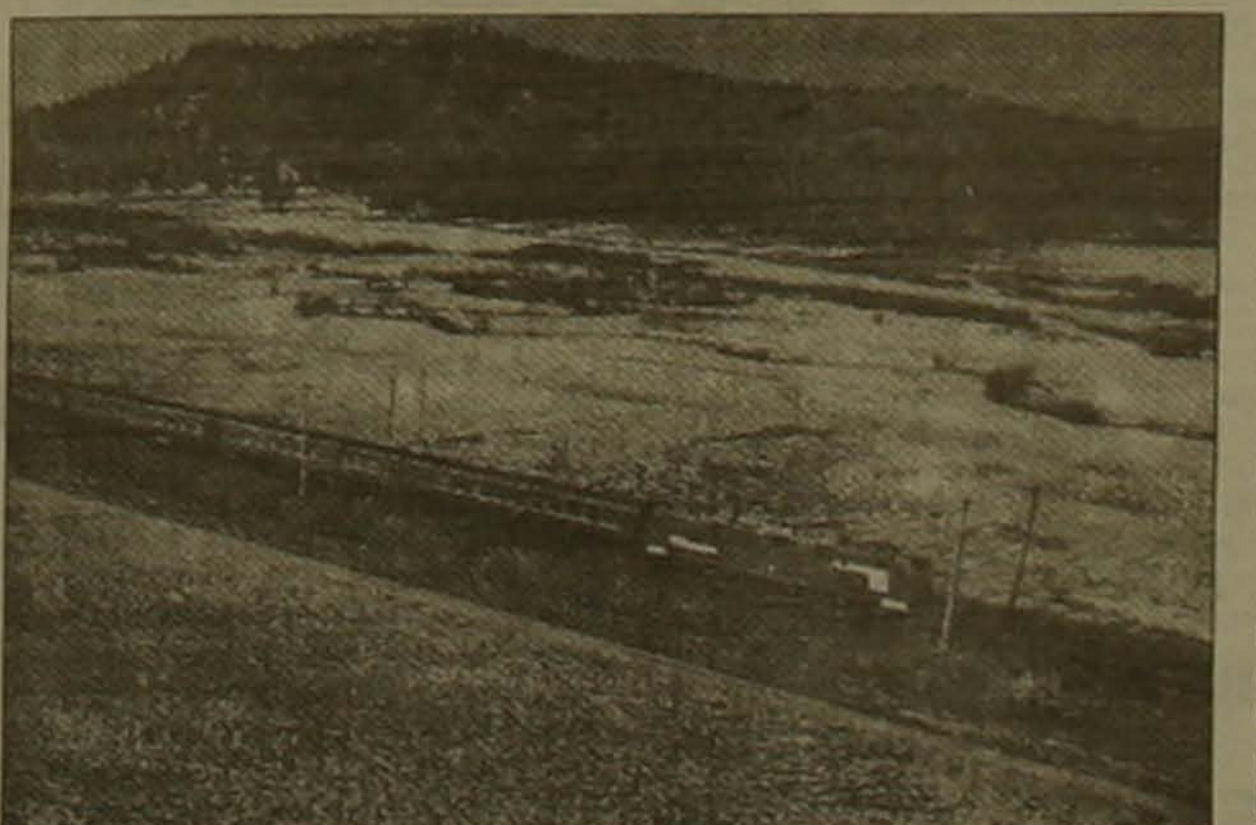

1891-ի մայիսին, երբ Մեծ Իշխան Նիկոլայը, որը պետության վերջին ցարն էր դառնալու, Վլադիվոստոկ այցելեց Տրանսսիբիրյան երկաթուղու շինարարական աշխատանքների բացումը կատարելու, Ռուսաստանի երկաթգծերը ձգվում էին մինչեւ Ուրալյան լեռները: Սիբիրն Արեւելյան Ռուսաստանի հետ կապված էր մի խղճուկ ճանապարհով եւ Խաղաղ օվկիանոսից մինչեւ կայսրության մայրաքաղաք Ս. Պետերբուրգ հասնում էին մեկ տարում: Առաջին գնացքն աշխատեց 1904-ին, մասամբ անցնելով չինական տարածքով: Խաբարովսկում Ամուրի վրա կառուցված կամրջի շնորհիվ, ուղեւորությունը կատարվեց բացառապես ռուսական հողով:

Երկաթուղին իր ամենակարեւոր դերը խաղաց Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին, երբ հարյուրավոր գործարաններ Ռուսաստանի եվրոպական մասից տարվեցին Ուրալից արեւելք: Նովոսիբիրսկում վերահավաքվեցին 50-ից ավելի ռազմական գործարաններ եւ քաղաքն այդ պատճառով դարձավ արդյունաբերական մի խոշոր կենտրոն: Այս ռազմա-արդյունաբերական կոմպլեքսի հսկաները, ինչպես Չկալովի անվան օդանավերի գործարանը, որը ռմբակործիչներ էր արտադրում եւ Սիբսելմաշը, որը մի ժամանակ զինվորական մեքենաներ, իսկ հետո գյուղատնտեսական սարքեր էր արտադրում, այսօր տուն են ուղարկել իրենց աշխատուժի կեսից ավելին:

Մինչ որոշ թվով ռուսներ, հատկապես քաղաքներում, հարմարվեցին նոր, դրամատիրական կարգերին, շատերը, խորհրդային կարգերի պաշտպանվածությունից զրկված, զայրացած են ու շվարման մատնված: Մասնագետների կարծիքով առնվազն 6,4 մլն մարդ գործազուրկ է, իսկ միլիոնավոր մարդիկ էլ ամիսներով աշխատավարձ չեն ստանում: Տնտեսական վիճակն ազդել է նաեւ երկաթուղու վրա: 1991-ի 2,7 միլիոնի դիմաց, 1997-ին 1,2 միլիոն մարդ է օգտվել գնացքներից: Նույն ժամանակահատվածում բեռների փոխադրումը 2 միլիարդ տոննայից իջել է 1 միլիարդի: Մի քանի միջազգային կազմակերպություններ, հատկապես ճապոնական, հրաժարվել են սիբիրյան փոխադրումներից, բարձր սակագների, գողության եւ մաքսային ծառայությունների անբավարար աշխատանքի պատճառով:

Շատ սիբիրցիներ, աշխատանքից զրկված կամ առիթից առիթ աշխատավարձ ստանալու պատճառով, դարձել են փողոցային առեւտրականներ: Նրանք մեծ քաղաքներից գնում են չինական, թուրքական եւ լեհական ապրանք եւ վերավաճառում իրենց քաղաքներում: Նովոսիբիրսկը այսպիսի առեւտրական կենտրոն է: Իրկուտսկից ամիսը մեկ անգամ գալիս են, քաղաքի ծայրամասում մեծաքանակ առեւտրի մի կեղտոտ շուկայից «բարախոլկայից» ապրանք գնելու եւ Իրկուտսկում մի փոքր շահույթով վերավաճառելու:

Տրանսսիբիրյան երկաթուղու վերջին կայարանը Վլադիվոստոկն է: Մի քանի տասնյակ նավեր, ներառյալ ռազմանավեր, խարիսխ են գցել Ոսկեղջյուրի ծոցում: Դա Ռուսաստանի դարպասն է Խաղաղ օվկիանոսում: Խորհրդային ժամանակաշրջանում կառուցված բետոնապատ շենքերը պատսպարում են 654 հազարանոց քաղաքի բնակչության մեծ մասին: Բրոնզե մի նոր սյուն է կանգնեցված կառամատույցներից մեկում, գագաթին երկգլխանի արծիվով ցարական Ռուսաստանի վերականգնված խորհրդանիշը: Սյան ներքեւում մի ցուցանակի վրա գրված է «Այստեղ վերջանում է Տրանսսիբիրյան մեծ երկաթուղին: Մոսկվայից հեռավորությունը 9288 կմ»:

Պատրաստեց
ՎԱՀԱՆ ԱՆՏՈՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակոյթ

Արագավազք «Շեղբի վրայ»

Արթօ Ճիւմրիւքեանը, նոյն ինքը Զարեհ Խրախունին, հայ բանաստեղծութեան էպիքական աւանդոյթների արժանաւոր ժառանգորդն է: Ստեղծագործական ազատ տարերքի շեշտադրութեամբ նա շարունակում է հայ դասական գրականութեան «մայր գիծը», որը գալիս է Ղեւոնդ Ալիշանից մինչեւ Դանիէլ Վարուժան: Այս առումով մենք նախապէս մեզ իրաւունք ենք վերապահում նոյնիսկ կանխորոշելու նրա պատմական դերը արեւմտահայ եւ սփիւռքահայ բանաստեղծութեան զուգահեռներում:

Հեռաւոր, բայց խորքը թափանցող լաւագոյն ակնարկն այն է արդէն, որ Զարեհ Խրախունու երգը շարունակական, հետեւաբար միասնական է դարձնում արեւմտահայ բանաստեղծութեան ուղին: Մեր խիստ հակասական ու բարդ ժամանակի մէջ նրա բանաստեղծութիւնն առանձնանում է ինքնուրոյն ձեռագրով եւ արդէն թողած նշանակալի յետագծով: Նրա հնչեցրած բարձրագոյն զգացումները խոր ակօսով բացում են նորագոյն գեղարուեստական ըմբռնումը եւ դարասկզբին անակնկալ ընդհատուած երգի զարգացման գլխաւոր ուղղութիւնը: Իսկ սա, մեր կարծիքով, այսօր Ստամբուլում ապրող բանաստեղծի մեծագոյն ծառայութիւնն է:

Բանաստեղծը գրական ասպարէզ իջաւ 60-ական թթ.՝ «Քար կաթիլներ», «Ես եւ ուրիշներ» ժողովածուներով, որոնք բնութագրեցին նրան իբրեւ կայացած բանաստեղծ: Իսկ տասնեակ տարիների մէջ լոյս տեսան «Լուսնապարտէզ»ը, «Դիւցազնահանդէս»ը, «Ուղիներ»ը Գառզուի նկարազարդումներով, «Տօնակարգ»ը, «Զբօսապտոյտ»ը, «Ստուեր եւ արձագանք»ը, «Քար Հայաստանի»ն, որը, ի դէպ, լոյս տեսաւ Գարեգին Առաջին Ամենայն հայոց կաթողիկոսի օրհնութեամբ եւ ծախքերով:

90-ական թթ. նոր էջ են բացում պոլսահայ երգչի կենսագրութեան մէջ: ժամանակի հրամայականով կարծես կոտրում է աշխարհագրական-տարածական զսպանակները բերելով իր ազատագրած, ջղուտ մասնակցութիւնը մեր նորագոյն շարժմանը, եւ իր հերթական ժողովածուն կոչում «Ազատերգութիւն» լոյս ընծայելով միաժամանակ Երեւանում եւ Լոս Անջելեսում: Զ. Խրախունին միշտ խորապէս ազգայինին մղուող, բայց եւ «օտար» հովերին իր առագաստները միշտ պարզած բանաստեղծն է: Աւելորդ չէ նաեւ ուշադրութիւն սեւեռել նրա տարբերաբնոյթ ժողովածուների «աշխարհագրութեանը», ո՞ւր ասես չի հասել նրա բանաստեղծական ձայնը՝ Ստամբուլ, Բէյրութ, Երեւան, Փարիզ, Մոնրէալ, Սուրբ Էջմիածին, Լոս Անջելես... իսկ թարգմանաբար նաեւ Բեռլին, Նիւ Եորք, Փարիզ, Թբիլիսի, Ս. Էջմիածին (այս մէկը արդէն ռուսերէն):

Զ. Խրախունին գլխաւորում է գրական նոր շարժում, որ ձեւաւորուել է եւ տեւական «տարազ» ստացել յիսունական թթ. վերջերից: «Առարկայական խորհրդանշապաշտութիւն» կոչուած գրական շարժումը լայն տարածում գտաւ ոչ միայն Վոսփորի ափերին, այլեւ հայ նորագոյն բանաստեղծութեան ուրիշ միջօրէականներում, այդ թւում նաեւ Հայաստանում: Իսկ դա նշանակում է, որ գրական երեւոյթը ժամանակի մտածողութեան կնիքն ունի եւ արտայայտում է բանաստեղծութեան զարգացման նորօրեայ միտումները: Բայց միայն այստեղ չէ Զ. Խրախունու ծառայութիւնը:

Քչերն են տիրապետում ազգային եւ համամարդկային երկու բեւեռները հոգեւոր դաշնով միահիւսելու-հակակշռելու արուեստին. դա ընտրեալների գուցէ եւ առեղծուածային շնորհն է, երբ այլեւս բանաստեղծի երկուութիւնը, յաղթահարած խութերը, ճիգը առերեւոյթ չեն նկատւում, երբ ներքին կեղեքումը մնում է գրասեղանին անփութօրէն նետուած սեւագրութիւնների մէջ:

Բանաստեղծի արդիւնաւոր գեղարուեստական փաստը յուշում են նաեւ այս տարի Ստամբուլում լոյս տեսած նրա երկու քերթողական ժողովածուները՝ «Շեղբի վրայ ճարտարախաղ» եւ «Արի արքայն» պոէմը: Վերջինիս խորագիրը յուշում է նիւթի պատմական ուղղութիւնը: Այդպէս է կոչւում նրա չափածոյ ամէնածաւալուն ստեղծագործութիւնը (մօտ 40 մեծադիր էջ), որտեղ գործողութիւնը տեղի է ունենում Քրիստոսի ծննդից 160 տարի առաջ:

Այն ներկայացնում է օտար աշխարհում մեռնող Արտաշէս հայոց առաջին արքային: Անակնկալ, դաւադիր ծանր հիւանդութիւնը գետնում է հզօր արքային, որ դեռ երէկ զօրավարժութիւններում անգերազանցելի էր: Իր կողքին է պարսից Միհրդատ արքան, իր կողքին են հաւատարիմ զինակիցները, հայ եւ պարսկական բժիշկները, չին հմայիչ կինը Մա-կուն, բայց Մարանդի բարձրադիր դաշտում, ուր ստիպուած են բանակել հայ եւ պարսկական զօրագնդերը, մահն աւելի տիրական է դառնում:

Սակայն «Արի արքայն» պոէմում ռազմական տեսարաններ չէք գտնի, հեղինակին գրաւում է յարաբերական դադարի պահը, ուր գերիշխողը շրջապատի հետ նրա պարզ աչքից ներթաքոյց բարդ յարաբերութիւնն է: Մեր առջեւ Արտաշէսի ներաշխարհն է՝ հպարտ կեցուածք, բայց տագնապներ, երկրի ու տէրութեան դեռեւս անաւարտ ռազմավարական դիմորոշութեան փնտռտուք: Նրա այս անհանգստութիւնների միջից աստիճանաբար բարձրանում է անձնական ենթահողի վրայ հիւսուած դրամատիզմը, որ կեղեքում է սիրտը, ինչը չեն մեղմում իր զինուորական բացառիկ եւ անմրցելի հմտութիւնները, պարսկական քաղաքական դաշինքը, անգամ չին սիրուհին: Ուշագրաւն այն է, որ հեղինակը չի մանրամասնում, այլ բաւարարւում է ակնարկներով, չի խորանում, այլ սփոփում է Մա-կուի սիրավէպով կամ արտաքոյ կարգի վարպետ նկարագրութիւններով:

Ի տարբերութիւն «Ստուեր եւ արձագանք»ի պատմական դրուագների, ուր հեղինակը ծանրանում էր ազգային դասերի, հետեւութիւնների վրայ, այստեղ արդէն պատմականը ամբողջական շեշտադրութիւն ունի, կայ կերպարը, խաղարկւում է հզօր պատմական անձնաւորութեան եւ միեւնոյն ժամանակ պարզ մարդու գեղարուեստական յայտնի մոդելը, ուր պատմականը եւ ներանձնականը հաւասար «իրաւունքներով» են ի յայտ գալիս, ուր այլեւս պատմականը չունի աւանդական իր առաւելութիւնը: Իսկ սա նորարարական միտում է Զ. Խրախունու ստեղծագործական նորայայտ յատկանիշներից:

Երկրորդ ժողովածուի մէջ, որը կրում է փոքր-ինչ անսովոր «Շեղբի վրայ ճարտարախաղ» խորագիրը, մեր հեղինակը սիրով «փորձարկում է» նոր բանաստեղծական ժանրեր, որոնցից արժէ մասնաւորել իր համար ոչ այնքան անսովոր լեգենդի տեսակը, որը ինքը կոչում է «բեմապար»: Մենք նկատի ունենք «Համբոյր անհնարին» ստեղծագործութիւնը, որի կառուցողական եղանակը հաճելիօրէն յիշեցնում է Յովհ. Թումանեանի հանդարտիկ էպիքական ոճապատումը, երբ գործողութեան զարգացումն ինքնին ողբերգական է: Այստեղ մենք կարող ենք առանձնացնել «Ճատրակ», «Հանրապարտէզն» եւ այլ երկեր, որոնց գրական նիւթերի մշակումը անկաշկանդ է եւ ծաւալուն, որտեղ գերիշխում է ընկերութեան գեղարուեստական քննութեան «զննական» եղանակը:

Ժողովածուի գլխաւոր նիւթը մարդու կեցութեան խորհուրդն է բնութեան թէ ընկերային հաւաքականութեան մէջ: Անշուշտ, այդ կեցութեան վրայ իր վճռորոշ կնիքն է դնում «շեղբի» բնափիլիսոփայութիւնը աշխարհի խաղերի դիմաց անհաշտ փոքրութիւնը, ինչպէս նաեւ յայտնի ենթաբնագրով տրուած փոքր ժողովուրդների տեւական, ջղագրգիռ գոյապայքարի հալածող տրամաբանութիւնը, որ բաղկացած է խորագրից բխող բաց նշանակութեամբ: Այստեղ մեզ համար ուշագրաւը սահուն անցումն է ազգային նիւթերի նախասիրած դաշտից դէպի համայն հետաքրքրութիւնների ոլորտ, որտեղ սակայն նոյն «ազգայինը» չի անհետանում, այլ բացայայտւում է համաշխարհային գրականութեան բովանդակային ենթաբնագրում: «Շեղբի վրայ», այսինքն լինելութեան ծայրայեղ վիճակներում, հայութիւնը գոյատեւել է դարեր, այժմ քաղաքակրթութիւնն ինքն է յայտնուել անթաքոյց վտանգի, աղէտի եզրին:

Այս ժողովածուում քննութեան երեք կիզակէտ կայ՝ առօրեան, մարդը եւ ժամանակը: Հաւաքական ընկալման տեսակէտից մենք, ըստ բանաստեղծի, ապրում ենք, այսպէս կոչուած, լուսանցքի կեանք՝ այգու «ցանկորմէն դուրս նետուած» ծաղիկների պէս, ինչը յուշում է, թէ ապրածի մէջ շարունակում է գերակայել երազի, տեսիլի մեծութիւնը («Հանրապարտէզն»):

Զ. Խրախունու գրական կենսագրութեան այս բարձրագոյն հանգրուանը ցոյց է տալիս, որ, ինչպէս, եկել է պատմութեան այն ժամանակը, երբ անհրաժեշտութիւն կայ փոխելու հայացքը, ինչը դեռ սփիւռքի արշալոյսին կարեւորում էր անգլիագիր «ծերուկը» Ուիլեամ Սարոյեանը:

Ահա այստեղ մենք որսում ենք Զ. Խրախունու ստեղծագործական երակի արագավազքը:

ՍՈՒՐԷՆ ԳԱՒՐԻԷԼԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությանը նվիրված 3-րդ գիտաժողովը Գյումրիում

Նոյեմբերի 5-7-ը Գյումրիում, արվեստների ինստիտուտում, անցկացվեց Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությանը նվիրված հանրապետական 3-րդ գիտաժողովը, որին մասնակցեցին մեծ թվով առաջատար մասնագետներ, ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության, պատմության, արվեստի ինստիտուտներից, մայրաքաղաքի եւ տեղի այլ գիտական, բուհական, թանգարանային հաստատություններից: Առաջին նման համաժողովն այստեղ տեղի է ունեցել 1994 թ., եւ այդ ժամանակ էլ որոշվել է Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությանը նվիրված գիտաժողովները դարձնել ավանդական, գումարել 2 տարին մեկ, Գյումրիում: Առաջին եւ երկրորդ նման հավաքները, բացահայտելով մարզի հայագիտական հետազոտությունների արդի մակարդակը, տեղի գիտական ներուժի հնարավորությունները, նպաստեցին Գյումրիի 1997 թ. ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի մասնաճյուղի՝ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի ստեղծմանը: Վերջինս էլ արդեն ավանդական՝ 3-րդ գիտաժողովի նախաձեռնողն ու կազմակերպիչն էր: Գիտական ու կազմակերպական բարձր մակարդակով անցավ այս նստաշրջանը: Ներկայացված շուրջ 5 տասնյակ զեկուցումներն ու հաղորդումները հանրագումարի բերեցին հետաղետյան տասը տարիների ընթացքում Շիրակի հոգեւոր ու նյութական մշակույթի մասունքների ուսումնասիրությունների արդյունքները, նպաստեցին գիտական նոր խնդիրների նախանշմանը:

Գիտաժողովի աշխատանքին մեր ավելի հանգամանալից անդրադարձը՝ «Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում:

Գ. ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

Բաց նամակ վարչապետին եւ մշակույթի նախարարին

Հայաստանի մշակութային կյանքում տեղի են ունենում տագնապալից գործընթացներ, որոնցից մեկը Թումանյանի թանգարանի շուրջ ծավալվող իրադարձություններն են:

Թանգարանի ղեկավարությունը հայտարարում է թանգարանը վերակառուցելու իր մտադրության մասին, վերակառուցում, որի հետեւանքով կվերանա Թումանյանի ընտանիքի հուշասենյակը: Մտավորականությունը, թումանյանագետները, մամուլի շատ օրգաններ իրենց մտահոգությունը հայտնեցին այդ կապակցությամբ: Թվում էր, թե այսքան բուռն խոսակցություններից հետո հուշասենյակի վերացման խնդիրը մեջտեղից դուրս կգա: Բայց ահա ամենավերջին հրապարակումներից պարզվում է, որ մնում է օրակարգում: Զարմանալի հետեւողականությամբ, նախկին եւ նոր կառավարության մոտ կանգնած մամուլի օրգանները՝ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա», «Հայք» եւ այլն, «ապացուցում են», որ թանգարանի այդ սենյակը որեւէ արժեք չի ներկայացնում, հակառակ մասնագետների միահամուռ կարծիքի: Ընդ որում, շատ է անհանգստացնում նշված պարբերականների հրապարակումների մակարդակը, դրանց հեղինակների երբեմն բացահայտ տգիտությունը Թումանյանի ստեղծագործության եւ կենսագրության խնդիրներում:

Ստեղծված լարված մթնոլորտում թանգարանի գործունեությունից հեռացվում են Թումանյանի ընտանիքի անդամները, չեն խորշում նրանց հասցեին զրպարտություններ տարածելուց: Թանգարանը դադարում է թումանյանագիտական կենտրոն լինելուց:

Այս բոլորին շատ են նպաստում մշակույթի նախարարության անորոշ, անհասկանալի դիրքորոշումները: Լռությունն այս դեպքում շատ է հեռու ոսկի լինելուց: Ինչպես Թումանյանի, այնպես էլ մեր մյուս դասականների թանգարանները հանրապետության մշակութային կարեւորագույն օջախների թվին են պատկանում եւ որեւէ կամայականություն նրանց գործունեության խնդիրներում պետք է բացառվի:

Ուզում ենք հավատալ, որ Դուք կասեք Ձեր ծանրակշիռ խոսքը:

Ստորագրություններ՝
Ալեքսան Գրիգորյան, Արծվի Գրիգորյան, Էմանուել Մանուկյան, Նորայր Մուշեղյան, Գալուստ Գալոյան, Սեն Արեւշատյան, Էդվարդ Միրզոյան, Սերգեյ Սարինյան, Արամ Գրիգորյան, Խաչիկ Սամվելյան, Անահիտ Սահինյան, Էդգար Հովհաննիսյան, Լավրենտի Բարսեղյան, Վլադիմիր Քալանթարյան, Հենրի Ներսիսյան, Պարույր Մուրադյան, Արեւշատ Ավագյան, Մաղաքել Հարությունյան

Մարգարիս Շահինյանը ներկայացնում է նոր ծրագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի ազգային ռադիոյի «Սայաթ Նովա» աշուղական երգի անսամբլի մեներգչուհի Մարգարիս Շահինյանը իր ծննդյան տոնին համերգային նոր ծրագիր ներկայացրեց Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը: Ջիվանու եւ Սայաթ-Նովայի, Շահենի եւ Աշոտի, Շերամի եւ Հավասու, Հայրիկ Ղազարյանի եւ Գեւորգ Գրիգորյանի երգերը իր խմբի հետ կատարելուց հետո, նա համերգի երկրորդ բաժնում հանդես եկավ բոլորովին նոր «շնչառությամբ»:

Կոմպոզիտոր Գեւորգ Մանասյանի գործիքային քառյակի հետ երգչուհին մատուցեց Մանասյանի երգերը (հեղինակի, ինչպես նաեւ ճանաչված այլ վարպետների նվագակցությամբ)՝ Չարենցի, Իսահակյանի, Շիրազի, Տերյանի, Գրաշու, Արամայիս Սահակյանի խոսքերով, դրանց տալով արդիական նրբաճաշակ մեկնաբանում:

Մարգարիս Շահինյանի կատարած երգերից շատերը կրկնվեցին, իսկ անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար, ճանաչված երգիչ Թովմաս Պողոսյանը ասաց. «Իմ կարծիքով հանդիսականն այսօր շատ գոհ է թողնում դահլիճը, որովհետեւ ունկնդրեց մի երգչուհու, որի ստեղծագործական եւ արվեստի մատուցման շրջանակները բավականին լայն են, թեեւ նա ներկայացրել էր այդ շրջանակների ամբողջ տարողության մի մասը միայն: Մարգարիսը միջնադարյան տաղերի լավագույն, Ակնա երգերի բացառիկ մեկնաբանն է նաեւ: Ժամանակակից կոմպոզիտորական երգի այս կատարումները նորություն են նույնիսկ մեզ համար. մի նոր որակ էին դրանք, որոնք մեզ գեղագիտական մեծ հաճույք եւ գոհունակություն պատճառեցին»:

Սահմանամերձ Ջիլիզա գյուղում բացվեց դպրոցի նոր շենքը

Անցած շաբաթ օրը Լոռու մարզի Ջիլիզա գյուղում բացվեց դպրոցի նոր շենքը. այն գյուղապետարանի նախկին շինությունն է, որի վերանորոգմանը, անհրաժեշտ գույքի տրամադրմանը մեծ աջակցություն է ցուցաբերել մարզպետարանը: Շենքի վերակառուցումն իրականացվել է Վանաձորի կարմիր խաչի միջոցներով՝ «Սնունդ աշխատանքի դիմաց» սկզբունքով: 200 բնակիչ ունեցող գյուղի դպրոցում այժմ սովորում է 43 երեխա: Շենքը հետագայում ի վիճակի կլինի տեղավորել մինչեւ 150 աշակերտ: Դպրոցի բացմանը մասնակցում էին Լոռու փոխմարզպետ Դավիթ Լոքյանը, քաղաքաշինության վարչության պետ Աշոտ Մանուկյանը, կրթության վարչության պետի տեղակալ Արամ Կարապետյանը եւ ուրիշներ: Խորհրդանշական է, որ դպրոցի բացման օրը Երեւանից մշտական բնակության համար մի ընտանիք էր տեղափոխվել Ջիլիզա:

Մ. ՄԻԿՈՅԱՆ
Վանաձոր

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Առաջնությունն ավարտվեց

Եվ այսպես, ավարտվեց ֆուտբոլի Հայաստանի հերթական առաջնությունը: Բարձրագույն խմբի մրցաշարի վերջին տուրում խաղացանկի ճմահաճույքով միմյանց հետ մրցեցին հանրապետության անցյալ տարվա ուժեղագույն թիմն ու այս մրցաշրջանի հերոսները՝ «Ցեմենտի» ֆուտբոլիստները: Մարզական առումով այդ հանդիպումը ոչ մի նշանակություն չուներ: Երկու թիմերն էլ արդեն իրենց համար ապահովել էին համապատասխանաբար ոսկե եւ բրոնզե մեդալները: Սակայն ավարտական խաղում «Երեւանի» ու «Ցեմենտի» միջեւ սկզբունքային մրցավեճ ծավալվեց: Երկու թիմերն էլ ցանկանում էին հաղթանակով ավարտել մրցաշրջանը: Դա հաջողվեց «Երեւանին», որը 2-1 հաշվով պարտության մատնեց հանրապետության նոր չեմպիոնին: Հետաքրքիր է, որ բոլոր գնդակներն էլ խփվեցին «Երեւանի» ֆուտբոլիստների կողմից: Հաշիվը բացվեց բավական անսպասելիորեն: Պետիկյանը գնդակը հասցեագրեց դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանին, որը չկարողացավ կասեցնել այն: Բաց թողած գոլը չընկճեց դաշտի տերերին, որոնք, ակտիվ խաղ վարելով, ի վերջո հասան իրենց նպատակին: Արամայիս Տոնոյանի եւ Արմեն Կարապետյանի հարվածները հաղթանակ բերեցին «Երեւանին»:

Եթե վերը նշված խաղը մրցաշարային աղյուսակի վրա որեւէ ազդեցություն չէր կարող գործել, ապա մյուս երկու հանդիպումների արդյունքից կախված էր 4-րդ տեղի հարցը: «Էրեբունի-ՀՄՄ»–«Շիրակ» հանդիպումն աչքի ընկավ գոլերի առատությամբ, խփվեց 9 գնդակ: Դրանցից 5-ի հեղինակը շիրակցիներն էին, որոնք էլ շահեցին հանդիպումը (5-4):

Վերջին հանդիպումները վերելքով է անցկացրեց «Արարատը»: Բացառություն չկազմեց նաեւ «Փյունիկի» հետ խաղը: Ողջ հանդիպման ընթացքում արարատցիները խաղային եւ տարածքային առավելություն ունեին եւ կարողացան 4 անպատասխան գնդակ խփել: Դրանք հիմնականում լավ կազմակերպված, գեղեցիկ կոմբինացիաների արդյունք էին: Արդեն 6-րդ րոպեին ե֊ռաֆայլ կոմբինացիայից հետո էմիլ Մեսրոպյանը մեն-մենակ հայտնվեց Կարեն Բաբայանի դեմ եւ բացեց հաշիվը: 20-րդ րոպեին լավ կոմբինացիա ձեռնարկեցին Կարեն Բարսեղյանն ու Օսման Թամոյանը, եւ վերջինս գրավեց դարպասը: Ընդմիջումից հետո աչքի ընկան Բարսեղյանն ու Ռոբերտ Մխիթարյանը: Խաղավերջում Արման Քարամյանը երկու անգամ կարող էր հասնել հաջողության: Սակայն մի դեպքում «Արարատին» օգնության հասավ դարպասի ձողը, մյուս դեպքում նրա հարվածը ետ մղեց Գեորգի Խաչատրյանը: Տոնելով խոշոր հաշվով լուրջ հաղթանակ, «Արարատը» գրավեց 4-րդ տեղը:

ԱՐԹՈՒՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ամփոփիչ աղյուսակներ

1-6-րդ տեղեր

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ցեմենտ	26	20	4	2	70-22	64
2. Շիրակ	26	19	4	3	72-25	61
3. Երեւան	26	15	3	8	47-30	48
4. Արարատ	26	10	5	11	40-40	35
5. Էր.-ՀՄՄ	26	9	4	13	39-44	31
6. Փյունիկ	26	6	3	17	27-68	21

7-9-րդ տեղեր

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դվին	20	8	5	7	41-36	29
2. Ղարաբ.	20	4	5	11	24-37	17
3. Շիրակ-2	20	0	1	19	10-68	1

ՍԵՂԱՆԻ ԹԵՆԻՍ

Մարիանա Սահակյանը գերազանց դրսեւորեց իրեն

Եվ հանդիպեց այսերախս վերաբերմունքի

Հայաստանի սեղանի թենիսի պատմության մեջ առաջին անգամ երկրի չեմպիոնուհին մասնակցեց Արաբական երկրների ակումբային խաղերին: Հոկտեմբերի 24-ին Բեյրութի ՀՄԸՄ-ի սեղանի թենիսի դասատու, Լիբանանի նախկին չեմպիոն եւ այժմ մարզագույքի վաճառատների տեր Րաֆֆի Մնջօղլյանի

Մրցումների բացման հանդիսությունը

խնդրանքով ու «լեռներ խոստացող» հուսադրող խոսքերով, ճանապարհ ընկանք սփյուռքի երբեմնի մայրաքաղաք: Մարիանա Սահակյանը արաբական սեղանի թենիսի ֆեդերացիայի նոր որոշումով՝ որպես օտար խաղացողի, իրավունք էր ստացել հանդես գալու արաբական ակումբների գավաթի եզրափակիչ մրցումներում: Հայաստանում Լիբանանի դեսպանության հավասարմասար Սաադ Ջախիայի ազնիվ աջակցությամբ հնարավոր եղավ այս քայլը հաջողացնել:

Մրցումները տեղի ունեցան Բեյրութի մերձակայքում գտնվող «Ղազիրի» ակումբի հիանալի մարզադահլիճում, որտեղ ներկա եղան նաեւ Լիբանանի արհեստավարժների մրցաշարին՝ աշխարհի լավագույն ռակետների մեծ մասի մասնակցությամբ: Չինացի մարզիկ-մարզուհիները իրենց հետ տարան 50 հազար դոլարի դրամական պարգեւներ:

Սակայն, հոկտեմբերի 28-ից նոյեմբերի 1-ը սեղանների վրա ծավալվեց ահեղ մրցապայքար, մասնակցությամբ նաեւ ռուս, չինացի, կորեացի մարզիկների եւ մարզիչների: Մարիանա Սահակյանը գերազանց դրսեւորեց իրեն առանց պարտության ավարտելով մրցաշարը: Նրա «զոհերի» թվում էին նաեւ Հորդանանի ռուս «ասդ» Տատյանա Շեֆեսրովան, Լիբանանի թիմի անդամ, ուկրաինացի չեմպիոնուհի Լարիսա Դավչենկոն ու եզրափակիչ մրցումներում Եգիպտոսի, Արաբական աշխարհի ու Աֆրիկայի չեմպիոնուհիներ Կահիրեի «Ահլիի» ու «Զամալեքի» խաղացողները:

Փաստորեն, մրցաշարի գլխավոր անակնկալն էր Հայաստանի չեմպիոնուհին, որը բազմաթիվ հրավերներ ստացավ մասնակցելու արաբական երկրների մրցաշարերին: Իսկ Բեյրութի ՀՄԸՄ-ն միավորների տարբերությամբ գրավեց 2-3-րդ տեղերը:

Թվում էր, թե հայկական ակումբն արժանիորեն է գնահատելու Հայաստանից ժամանածներիս անձնվեր պայքարը՝ հայկական սեղանի թենիսի այսպիսի նվաճման համար: Սակայն, նույնինքն Րաֆֆի Մնջօղլյանը սկսեց դասեր տալ հայրենասիրության, միութենական նվիրվածության եւ այլնի՝ փաստորեն քայլեր կատարելով իր խոստումները դրժելու եւ մի քանի «շորով» խաբելու համար Հայաստանի ներկայացուցիչներին: Բուն վեճերից հետո, երբ սպառնացինք (եւ տեղեկացրինք բեյրութահայ թերթերում) խայտառակել իրեն եւ իր միությունը բեյրության մամուլում՝ մեր պայծառափայլ հյուրընկալը եւ իր շեֆերը բարեհաճեցին մի քանի դոլար «նվիրաբերել» Հայաստանի անպարտելի չեմպիոնուհուն:

Պետք է երախտագիտության խոր զգացումներով նշել լիբանանահայ անձնամեն թենիսիստուհի Լարա Քեչիշյանին ու իր ազնվագույն ընտանիքին, որն իր տան մեջ հյուրընկալելով Հայաստանի չեմպիոնուհուն, ամեն ինչ արեց, որ նա զգա ինչպես տանը:

ՀԱՄՌ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ
Բեյրութ

ԿԱՐԱՏԵ

Աշխարհի առաջնություն եւ միջազգային հանդիպում Երեւանում

Հայաստանի ֆուլ կոնտակտ կարատիստների բարձր հեղինակության շնորհիվ (մի քանի տարվա ընթացքում մենք աշխարհի 7 չեմպիոն ենք ունեցել) եւ մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի նորընտիր նախագահ Գոռ Վարդանյանի ջանքերով խոշոր մրցումներ անցկացվեցին Երեւանում:

Բացման արարողության ժամանակ հայտարարվեց, որ միջազգային ֆեդերացիան սեւ գոտի չորրորդ դան է շնորհել Գոռ Վարդանյանին:

Մրցումները բարձր մակարդակով էին կազմակերպված: Մենամարտերն ընդմիջվում էին երգի թատրոնի մեներգիչների երաժշտական համարներով: Մրցումներին իրենց աջակցությունը ցույց տվեցին հովանավորները՝ «Լեւոն բրայլը», «Աէրոֆլոտը», «Կոկա-կոլան», «Այաքսը», «Շանթը», «Կրեդիտ Երեւանբանկը», «Համաշխարհային մամուլի համայնապատկերը»:

Երեւանի մարզահամալիրում անցկացված մարզական միջոցառման ծրագիրը լայն էր: Սկզբում «միջմայրցամաքային» դասի 8 ռաունդանոց մենամարտերում իրենց հաղթանակները տոնեցին Արմեն Օհանյանն ու Ռոբերտ Նազարյանը (56-58 կգ քաշային կարգ), Արման Մարգարյանն ու ռուսաստանցի Եվգենի Բենիամինը (70-72,5 կգ): Հաղթեցին Օհանյանն ու Մարգարյանը: Ռեյտինգային մենամարտում պարտվեցին մեր Արման Պետրոսյանը եւ Նիկոլայ Ալյոշինը (64-65,5 կգ): Այստեղ հաջողությունն ուղեկցեց ռուսաստանցի մարզիկին:

Հաջորդ երկու մենամարտերում, սակայն, որտեղ շատ ավելի բարձր էր հաղթանակի գինը, մեր կարատիստները բարձրության վրա էին: Բանն այն է, որ դրանցում խաղարկվեցին աշխարհի չեմպիոնների կոչումները:

Հիանալի հանդես եկավ գյումրեցի Արտակ Գյոլեցյանը (59-60 կգ): 10 ռաունդանոց մենամարտում նա գերազանցեց Վյաչեսլավ Անիսիմովին (Ռուսաստան)՝ արժանանալով մարզաձեւի ծափողջույններին եւ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը: Հաղթանակից հետո Արտակին իր հզոր ուսերի վրա բարձրացրեց նրա համախաղացի, ծանր քաշում ֆիբոխինգի աշխարհի չեմպիոն Սուրեն Գալաջյանը: Գյոլեցյանը 22 տարեկան է: Նա մի քանի տարի պարապել է կարատե դո մրցաձեւով, եւ մեկ տարի է, ինչ տեղափոխվել է այս ոճին: Նա ֆուլ կոնտակտ կարատեի Շիրակի մարզի ֆեդերացիայի նախագահն է:

Հետաքրքիր անցավ նաեւ Արտակ Կարապետյանի եւ ուկրաինացի Լեոնիդ Սերգիենկոյի մենամարտը 62-64 կգ քաշային կարգում: Արտակը բոլոր ռաունդների ընթացքում առավելություն ուներ իր փորձառու մրցակցի նկատմամբ եւ արժանի հաղթանակ տարավ՝ արժանանալով աշխարհի չեմպիոնի գոտում:

Անհամբերությամբ էր սպասվում Հայաստան-ԱՄՆ հանդիպումը: Առաջին իսկ մենամարտը՝ Կարեն Օհանյան-Ալան Դուգլաս (71,5-73,5 կգ) անսպասելի ավարտ ունեցավ: Առաջին ռաունդը 15-13

հաշվով շահեց Օհանյանը, սակայն երկրորդում վնասվածքի պատճառով նա չկարողացավ շարունակել մարտը, եւ ամերիկացուն մաքուր հաղթանակ շնորհվեց: Հաշիվը բացվեց՝ 0-2: Այն հավասարեցրեց Վարազդատ Միհրանյանը (57-59 կգ), որ նոկաուտի ենթարկեց իր մրցակից Դոմինիկ Ֆրեդին: Հաջորդ երկու մենամարտերում Գոռ Խուրշուդյան-Գարի Նաթան (74-76 կգ) եւ Վալե Ավագյան-Դեւիդ Սոլոմոն, կողմերը մեկական հաղթանակ տարան եւ մեկական միավոր ստացան: Իսկ 18-ամյա Խուրշուդյանը նվազագույն հաշվով զիջեց իրենից երկու անգամ տարիքով մեծ ամերիկացուն, ապա Ավագյանը վստահորեն առավելության հասավ մրցակցի նկատմամբ: Հաշիվը դարձավ 3-3:

Շատերն էին սպասում Արտավազդ Հարությունյան-Ցուջին Ջեֆսոն մենամարտին (86-89 կգ), քանի որ այն պետք է որոշեր թիմային հաղթողին: Ցավոք, մեր մարզիկը առաջին իսկ ռաունդում ծանր վնասվածք ստացավ: Մրցավարական հանձնաժողովը երկար քննարկումներից հետո հայտարարեց, որ ամերիկացի մարզիկը խախտում է թույլ տվել, եւ այդ մարտի արդյունքը չի հաշվվում: Դե ինչ, վնասվածքները սպորտի ուղեկիցներն են: Ցանկանք շուտափույթ ապաքինում եւ առողջություն ցանկանանք Արտավազդին:

Մասնակցեցին կոնֆերանսին

Իսպանիայի Գրանադա քաղաքում տեղի ունեցավ աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի 6-րդ եւ եվրոպական ֆեդերացիայի 53-րդ կոնֆերանսը: Այստեղ քննարկվեցին մարզաձեւի շատ խնդիրներ, ամփոփվեցին անցած մրցաշրջանի արդյունքները, որոշվեցին ֆեդերացիաների առաջիկա անելիքները:

Կոնֆերանսին մասնակցեցին նաեւ մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Սարգիս Խաչատրյանը եւ փոխնախագահ, պրոֆեսոր Սերգեյ Միքայելյանը:

Գրանադայում կայացած համաժողովում որոշվեց մեր հանրապետությունում անցկացվելիք 6 մրցաշարեր ընդգրկել միջազգային ֆեդերացիայի 1999 թվականի օրացուցային պլանում: Դա հնարավորություն կտա հենց մեր մրցումներում ձեռք բերել Սիդնեյ-2000-ի օլիմպիական ուղեգրեր՝ լրացնելով սահմանված նորմատիվները:

Հանրապետական ֆեդերացիան մեկ տարով (1999-ի համար) պայմանագիր կնքեց հանրահայտ «Ադիդաս» ֆիրմայի հետ: Վերջինս Հայաստանի աթլետիկայի հավաքականին հանդերձանք կտրամադրի: Մեր հանրապետության եւ եվրոպական ֆեդերացիաների միջեւ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց, որ այսուհետեւ աշխարհամայրի մրցումները սպասարկողների թվում նաեւ հայաստանցի մրցավար կլինի:

Եւս մեկ մարզական ակումբ

Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում գտնվող Վահան Թեքեյանի անվան կրթահամալիրին կից բացվեց հիմնանում մարզակումբ: Նրա ստեղծումը նախաձեռնել է նախկին մարզիկ, սպորտի վարպետ, ազատ ոճի ըմբշամարտի հանրապետական մրցումների հաղթող, կրթահամալիրի շրջանավարտ Արթուր Եղոյանը: Տարածքը վերանորոգվել, կահավորվել եւ մարզագույքով ապահովվել է նրա միջոցներով: Այժմ համայնքի, շրջակայքի մեծ թվով երեխաներ են մարզվում «Վահան Թեքեյան» ակումբի ըմբշամարտի խմբերում: Պետք է նշել, որ պարապմունքներն անվճար են: Արթուր Եղոյանը այլ ծրագրեր էլ ունի, նա մտադիր է ավելացնել խմբերի քանակը, բացել առողջական խմբեր... Ձմռան ամիսներին մարզակումբը կջեռուցվի, ինչը հնարավորություն կտա չընդհատել մարզումային պարապմունքները:

Շաբաթ օրը մրցոլորտում տեղի ունեցավ մարզական ակումբի բացման արարողությունը: Նրան ներկա էին եւ ելույթ ունեցան Մալաթիա-Սեբաստիայի համայնքապետ, Ազգային ժողովի պատգամավոր Վահան Զատիկյանը (նա եւս նախկին ըմբիշ է, սպորտի վարպետ), կրթահամալիրի տնօրեն Անահիտ Խալաթյանը: Վերջինս մեծապես նպաստել է մարզակումբի ստեղծմանը:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գերմանիայում հիշում են հրեական ջարդերի օրը

ԲՈՆՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գերմանիայում այսօր անցկացվում են մոտ 60 տարի առաջ երկրում ծայր առած հրեական ջարդերի զոհերի հիշատակին նվիրված միջոցառումներ: «Գերմանացիների համար ճակատագրական օր» է անվանել այդ տարելիցը երկրի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այստեղ տարածված հայտարարության մեջ նա հիտլերյան գրոհայինների բարբարոսական գործողությունը բնութագրել է որպես «աննախադեպ ոճրագործություն», որը չի կարելի մոռանալ: Գերմանիայում հրեական ջարդերին խիստ գնահատական է տվել նաեւ Բունդեսթագի նախագահ Վոլֆգանգ Թիրզեն, այդ իրադարձություններն անվանելով «անկման ամենացածր կետը գերմանական պատմության մեջ»: Գերմանիայի հրեաների կենտրոնական խորհրդի նախագահ Իգնաց Բուբիսի տվյալներով, 1938 թվականի նոյեմբերի 9-ի լույս 10-ի «բյուրեղյա գիշերվա» եւ հրեաների հետագա հալածանքների ընթացքում Գերմանիայում ոչնչացվել էր 1300-ից ավելի սինագոգ, հրկիզվել եւ կողոպտվել էին հրեաներին պատկանող հազարավոր խանութներ: Հենց այդ օրվանից էր սկիզբ առել հրեաների ցեղասպանության ու հալածանքների հիտլերյան քաղաքականությունը, նշել է նա:

Թուրքիան հնգապատկեց Բոսֆորի սակագները

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 6-ին Թուրքիան Բոսֆորի նեղուցով նավագնացության համար նոր կանոններ է մտցրել, այդ թվում տարանցման համար գանձվող գումարները մեծացվել են 5 անգամ: Այս նոր միջոցառումներով Անկարան փորձում է ստիպել նավթային ընկերություններին ընդունել կասպյան նավթը դեպի Թուրքիա ցամաքով փոխադրելու ծրագիրը: Նավթային որոշ ընկերությունների կարծիքով, այդ նախագիծը շատ ավելի թանկ կլինի այլընտրանքային սեւծովյան փոխադրման տարբերակից: Թուրքիան պնդում է, որ իր կողմից ձեռնարկված նոր միջոցառումները ծովային ճանապարհն ավելի թանկ են դարձնում:

Բաքվում տասնյակ տուժածներ ցուցարարների եւ ոստիկանության բախումից

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Տասնյակ մարդիկ են վնասվածքներ ստացել նոյեմբերի 7-ին Բաքվում ցուցարարների ու ոստիկանության միջեւ տեղի ունեցած բախման ընթացքում: Բողոքի ցույցն ուղղված է եղել Ադրբեջանում նախագահական ընտրությունների պաշտոնական արդյունքների դեմ: Բախման ընթացքում վնասվածքներ են ստացել ու հիվանդանոց տեղափոխվել նաեւ մի խումբ լրագրողներ: Բաքվի ոստիկանապետի տեղակալ Յաշար Ալիեւի հավաստմամբ, տուժել են նաեւ 10 ոստիկաններ: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, ցույցը կազմակերպել են Ադրբեջանի ազգային անկախության կուսակցության ղեկավար եւ ընտրություններում Ալիեւի հիմնական մրցակից Էթիբար Մամեդովի աջակիցները: Պաշտոնական տվյալներով ընտրություններում 2-րդ տեղը զբաղեցրած Մամեդովը նոյեմբերի 7-ին ունեցած մամլո ասուլիսում խստորեն քննադատել է ոստիկանությանը՝ ուժ կիրառելու համար եւ կրկնել, որ ընտրությունների արդյունքները կեղծված են: Նա ասել է, թե շարունակելու է պայքարը, քանի դեռ Ալիեւի վարչակազմը չի խոստովանում, որ նախագահական ընտրությունների ընթացքում խախտել է օրենքը:

ՍԵՅՍՄԻԿ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍ

ԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2000 թ. մայիսին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը (ՀԱՀ) նախատեսում է վերականգնել սեյսմիկ ճարտարագիտության մագիստրոսի կոչում շնորհող ծրագիրը: Ցանկացողները նախ եւ առաջ պետք է դիմեն ՀԱՀ-ի անգլերենի արագացված ուսուցման ծրագիր՝ մինչեւ 1999 թ. մայիսի 7-ը: 1999 թ. մայիսի 10-ին դիմորդները ՀԱՀ-ում կհանձնեն անգլերեն լեզվի քննություն (Institutional TOEFL): Սեյսմիկ ճարտարագիտության ծրագիրը կվերականգնվի բավարար քանակով որակյալ դիմորդներ ունենալու դեպքում: Հակառակ դեպքում՝ դիմորդները կունենան երկրորդ մասնագիտության ընտրության հնարավորություն:

Սեյսմիկ ճարտարագիտության ծրագրի մասին տեղեկությունների համար զանգահարել Արտակ Համբարյանին՝ 271075 եւ 273358 հեռախոսահամարներով:

Ընդունելության հարցերով զանգահարել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ՝ հեռ. 271629:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Միջազգային վերածննդի հիմնադրամի Ղրիմի մասնաճյուղը հայտարարում է սեմինար «Էթնամշակութային հասարակություններում լեզվի մշակութային նշանակությունը» թեմայով, որը տեղի կունենա նոյեմբերի 23-27-ը, Ալուշտայում: Սեմինարի ընթացքում քննարկվելու են խառն էթնիկական շրջանների ներքին հարաբերություններում լեզվի ունեցած մշակութային դերը, էթնամշակութային հասարակություններում լեզվի ազդեցությունը կրթության, լրատվական միջոցների եւ ազգային լեզվի վրա:

Սեմինարին կարող են մասնակցել Հայաստանի բոլոր այն քաղաքացիները, որոնք ազգային լեզվական կենտրոնների կամ բուհերի բանասիրական ֆակուլտետի ներկայացուցիչներ են:

Սեմինարին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Ինքնակենսագրություն
2. Թեզիս
3. Երաշխավորագիր-նամակ

Նշված փաստաթղթերը պետք է լրացնել ռուսերեն կամ անգլերեն լեզուներով, որոնք սեմինարի աշխատանքային լեզուն են:

Սեմինարի մասնակիցները կընտրվեն բաց մրցակցության հիմունքներով: Մրցույթով անցած անձանց ճանապարհածախսն ապահովում է Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղը, իսկ մնացած ծախսերը՝ կազմակերպիչ կողմը:

Փաստաթղթերը ներկայացնել Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղ մինչեւ սույն թվականի նոյեմբերի 17-ը, ժամը 17:00:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել Բաց հասարակության ինստիտուտ օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղ հետեւյալ հասցեով՝ Այգեձորի 53բ:

Հեռ. 272119, 271713, 271719

ԴԵՊՐԵՍԻԱՅԻ ԲՈՒԺՈՒՄ

- եթե Ձեզ կամ Ձեր հարազատին համակել է անբացատրելի վախ, տագնապ, երկարատեւ տխրություն,
- եթե առօրյա կյանքը շարունակ թվում է անգույն, գորշ ու անհետաքրքիր,
- եթե ունեք ընդհանուր թուլություն, անհասկանալի ցավեր եւ անախորժ զգացումներ մարմնի տարբեր հատվածներում,
- եթե ի հայտ են եկել վաղաժամ կլիմաքսի երեւույթներ...

Պետք է անհապաղ դիմել Երեւանի թիվ 8 բուժմիավորում, պոլիկլինիկա (Զեյթուն), նեւրոզների կաբինետ (1-ին հարկ, թիվ 7):

Երկուշաբթի եւ շաբաթ օրերին, ժամը 9:00-15:00. Հեռ. 23-11-25, 28-40-93, 28-72-60

Fulbright Scholar Program

USIS

Applications are now being accepted for the 1999/2000 Fulbright Scholar Program. Candidates must possess a Doctoral Degree (or equivalent professional training and experience) and English proficiency sufficient to conduct research or to lecture in the United States.

Candidates will be considered in the following fields:

1. Political Science, Economics, Social Science, International Relations, Journalism and Law
2. American Studies (History, Literature, Society or Culture of the United States)

Application forms may be obtained from the USIS office at the U. S. Embassy, Marshal Bagramian 18, or at the IREX office at the Union of Armenian Architects, Marshal Bagramian 17, 3rd floor.

For further information or to submit applications, please contact the USIS office at 52-16-11, 52-70-07 or IREX at 56-37-81.

Application deadline is December 23, 1998

ՆԻՀԱՐԵՔ ՄԵԿԸՆԴՄԻՇՏ*

ԱՌԱՆՑ ԴԻԵՏԱՅԻ ԵՎ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ

ՀԵՌ.՝ 77-00-66

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ

☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կվտ	2.5 կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կվտ	3.0 կվտ	6.1 ժ	

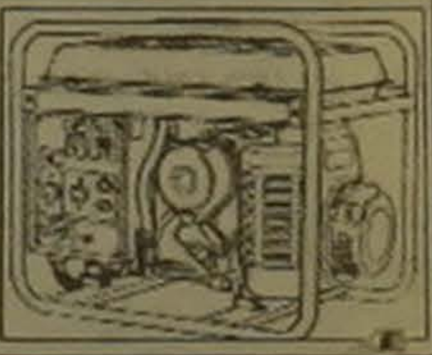

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

10 Նոյեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Արեւի որդի Ֆաետոնը», «Տիտ մրջյունը», «Լուսանկարիչ Պիկը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
18.55 Մարդը եւ բնությունը
19.10 Հեռուստալոտո
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Բանուգործ
21.00 Ֆուտբոլ, ֆուտբոլ
21.25 Հեռուստասերիալ «Խուզարկու Նեշ Բրիջես»
22.15 Գ/ֆ «Անձեռնմխելիները»
24.00 Հայլուր
00.20 Շոկ

ՆՈՐՔ

19.00 Լուրեր
19.10 Մուլտֆիլմ
19.25 Մեծ դասամիջոց
19.45 Միասին («Միր»)
20.30 Ֆրանս Ֆորմասիոն
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Հեռուստասերիալ «Ծովային ոստիկանություն» (9-րդ մաս)
22.15 Սիրեցէք զմիմեանս
22.20 Դրվագներ. Վլադիմիր Աբաջյան
23.00 Լուրեր
23.15 Կինոկատակերգություն «Հաջողության ջենթլմենները»

19.05 Մանուկի սուրհանդակ
19.15 Հրապարակ կամ մոտեցեք խոսափողին
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Մուլտծրագիր
20.20 Քաղաք-մշակույթ. 3. Հայրենի «Դեղագործը» կոմիկական օպերան
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Մանուկի սուրհանդակ
22.15 Հրապարակ
22.25 Չեչինյա-մեծակյան
22.45 Գ/ֆ «Մասանին» (1-ին մաս)
(23.00 Սուրհանդակ)
00.45 Մի անգամ
00.50 Գիշերային կինոսրահ. Գ/ֆ «Իժը»
02.20 Սուրհանդակ

7.00 Բարի լույս
10.00, 16.00, 19.00, 01.15 Նորություններ
10.15 Հրաշքների դաշտ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.45 Երջանիկ դիպված
17.30 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
18.00 «Դաժան հրեշտակը»
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Պիկ ժամ
20.00 Թեմա
20.45 Սերիալ «Սխաղեբ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/ֆ «Խուզարկուն»
01.30 Հոկեյ. Եվրալիգա «Վոլերենգա» (Նորվեգիա)-«Դինամո» (Մոսկվա)

РТР

8.00, 10.30, 10.50 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.55 Ապրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Կոմսուհի դը Մոնսորո»
15.35 Սերիալ «Դինաստիա-2. Քոլբի ընտանիքը»
16.20 Հեռուստասերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 «Հեքիաթային հետաքննիչ»
17.30 Մուլտֆիլմ «Ալի-Բաբան եւ 40 ավազակները»
18.30 Աշտարակ
18.55 Ֆուտբոլ. Ռուսաստանի գավաթ. 1/8 եզրափակիչ. «Դինամո» (Մոսկվա)-Ալանիա (Վլադիկավկազ)
21.35 Մանրամասներ
21.45 Համերգ նվիրված միլիցիայի օրվան
00.45 Հերթապահ բաժանմունք

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 943. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 9. 11. 1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@